

Appendix 1

Herstedvester skole – Teacher 1

”Fortæl lidt om dit job som lærer her på xxx skole. (Hvor længe, lærer i hvad...)

- Jeg arbejder med dansk og jeg arbejder i indskolingen, jeg arbejder med 0. til 3. klasse børn, nej 1. til 3. klasse børn. Og så har jeg billedkunst.

Hvordan bruges naturskolerne pt. i børns læring i skolen?

- Jeg bruger ikke konkret ikke natur, men jeg bruger mere at de bevæger sig, jeg arbejder meget med CL strukturer, og i billedkunst der bruger jeg mere naturen hvor vi går ud og kigger former træerne, er de runde, så det er hele den der matematiske spektre af forme, trekanter, rund osv. man bygger nogle billeder op, der går jeg mere ind og bruger den.

Hvor tit er du derude på et skoleår f.eks.?

- Det kommer an på hvad emne det er så. Nogle gange har vi også trolde emne, altså det har jeg kørt meget, noget med noget troldeemne. Så arbejdede de i ler, og så samtidig lavede vi en trolde uge, hvor vi kommer ud også i naturen, hvor der så er nogle sjove ting derude, hvor jeg for nogle større elever til at lave noget fis og ballade, de skal fange et eller andet, heksemutters et eller andet, så render de rundt med bind for øjnene eller de skal mærke noget, mel osv., jeg ved ikke hvor tit det er, det varierer lidt efter sådan år og så har vi så vores ture jo, hvor vi tager ud til naturskolen og ud til andre steder i Vestskoven, vikingelandsbyen osv. så det er sådan noget fast der foregår faktisk, ja hvert år.

Hvilke fag er det knyttet til udflugterne? hvordan indgår natur konkret i disse fag?

- Nej, det bare sådan, det synes vi at vi skal, og tager vi så afsted. (*Okay så det er alle, både fra 1. til 3. klasse*) nej, okay så er det bare vores klasse der tager afsted, fordi de kan ikke have så mange, men alle kommer afsted i løbet af et år. Det er meget få der ikke når det. 3. klasse her har specielt været meget fokuseret på læsning så der har været holdt læsekurser og der har også været, biblioteket her har også et 3 ugers bolche læsning, så der har været fokus på læseindlæringen.

Er det klasselæren, eller hvem er det der tager med derud, når i så tager på tur?

- Det er min makker og jeg og vi er klasselærere begge to, og det vil sige det er primært matematik og dansklærere, (*okay, det er dem der tager med klassen derud til netop vikingelandsbyen, naturskolerne og sådan*) ja, eller ned i den anden af byen og kigger på naturlegepladser og er der og sådan noget, se de kommer ud, og så Peter han er så natur og teknik lærer, og det er primært ham der underviser i de der ting, med at være ude i naturen. Det gør jeg ikke så meget (*så du er også mere med for at hjælpe, for at være to på*) ja, men også for at hygge med klassen og være sammen i naturen, for vi kan godt lide at være der. Men det ikke altid sådan der er et primært fagligt mål med det. Der kan også være et socialt mål med det.

Hvilke praktiske og organisatoriske forhold (muligheder og barrierer) påvirker hvad du gør? (Det kan fx være adgang til at komme i naturen med bil, cykler osv., Det kan også være skoleskemaernes struktur, osv.)

- Nej, det er der ikke, ikke andet end hensynet til at Peter jo også har matematik i en anden klasse, så man ikke bare, driver rovdrift, så de konstant skal have vikarer, så gør man det ikke, men vi har faktisk også haft en naturuge i, på hele skolen, hvor vi faktisk har haft nogle forskellige små emner inden for hver årgang, ikke indenfor, men for hvert afsnit. Og vores afsnit består af et 0., 1., 2. og 3. klasse og der havde jeg så et værksted der hedder fra jord til bord og det var solsikker, så prøvede vi at plante den, vi prøvede at lave rugbrød og andre ting som man kunne se hvad kunne man bruge hele denne her solsikke til og de kommer og fortæller mig at nu er den altså blevet en halv meter høj snart, så det har vi jo også været ude og bruge naturen, og det var rent naturfaglig uge, vi havde der. (*Og det vil sige at det var alle lærerne der var med på det en hel uge*) ja, så var der nogle der skar i tulipanløg og fandt ud af hvordan det var og var ude og plante et løg og sådan noget. Så var der noget med en der havde noget med nogle dyreunger og så var der et værksted, der bare var plantet helt ude i skoven hvor de havde prøvet at lave det hytte agtigt og være derude og bestille nogle smådyr og ting og sager og så gik børnene på skift i grupper, de blev blandet på tværs af klasserne og gik på skift i grupper kom de ud til de der værksteder og det bare sådan vi arbejder, når det er vi har nogle temaer uger. Så har vi meget fokus på krop og kost i al almindelighed har vi det, og med ting og affald lige sådan og der har jeg lavet, ikke i år, men her fra et par år tilbage hvor der var en, hvor var det, Avedøre, havde sådan et projekt der kunne samle affald ind og

så blev det vejret, målt osv. og så kunne vi lave papir ud af aviser, så vi vandt, med 3. klasserne der. Så når der byder sådan nogen tiltag rundt omkring, når vi for noget ind så griber vi det.

Føler du dig fagligt og pædagogisk 'klædt på' til at kunne undervise i dit fag i naturen? – hvad skal der til for du gør?

- Jeg kan jo godt tage med ud, det ville ikke genere mig, fordi det kan jeg godt lide, men jeg har overhovedet ikke noget som helst faglig baggrund, det er meget vagt, det er noget af det jeg ikke har fået gjort ret meget ved, jeg har gjort noget ved så meget andet, men lige naturen, selvom jeg elsker at være der, så har jeg ikke fået gjort noget ved det.

Er det fordi du trænger til noget hjælp, når jeg nu kan hører du allerede bruger naturen i billedkunst, men hvis du fik noget hjælp til at tænke det mere med ind, ville du så bruge det?

- Ja, men jeg har svært ved at se hvordan jeg skal kunne bruge det i det fag jeg har. Altså selvfølgelig kan man altid gøre sådan noget som man kan lave nogle hente diktat, det er så ud og sætte nogle ord ude på træerne og ude i naturen osv. men decideret undervise f.eks. i Danmarks træer eller sådan et eller andet, da er det jo primært Peter, men man kunne sagtens lave en eller anden form for samarbejde, hvor jeg så tog både billedkunsten og hvor det så er at man måske også kunne lave nogle digte eller et eller andet omkring det, så på den måde kan man sagtens for det gjort og sådan har vi også arbejdet. Vi har bare ikke fået gjort så meget i år i 3. klasse, fordi der er rigtig mange andre ting som de har været til hen af vejen, som vi har meldt os til. Og så har vi selvfølgelig også været ude på eksperimentariet. Der kan vi rigtig godt lide at komme, for der synes vi der er nogle spændende ting og børnene kan også godt lide det, så det er i hvert fald også en årlig tur der er der og zoologisk have også. *(Det er også spændende steder og det jo altid godt at komme ud af huset).*

Kender du 'Skoven i Skolen'? Ville du bruge det?

- Ja den kender jeg, nej jeg bruger den ikke fordi jeg kigget så meget i den, men jeg ved godt den er der. *(Den er jo lige levet om, det ved jeg ikke om du kender til, her for nylig. Hun har bl.a. hende Malene der sidder med den, hun har lige lavet et interaktivt kort, hvor lærere selv kan lige ind, hvis de kender noget i området, der sådan kan være spændende og bruge. Og jeg ved jo fordi jeg selv er vokset i Albertslund, der er mange rigtig gode muligheder i Albertslund også) ja trampestien har vi faktisk været ude ved også, ja der har vi forsøgt at gå dernede. Det var sådan med der var jo Albertslund, det skulle vi da prøve. Der kom vi ud forbi nogle køer og ting og de blev sådan lidt *(det er jo kun godt de lige for oplevet, ej det er fedt. Men hun har**

lavet sådan interaktivt kort, så du har fundet ud af det her det er fedt med f.eks. 3. klasse, og du kender måske lidt til det, så kan man gå uden at skulle logge ind som bruger, så kan man simpelthen godt ind og så er der en knap hvor man kan skrive om den aktivitet eller hvis der er eller et eller andet gammelt træ eller en trampesti eller whatever, og så kan man som lærer bruge det gå ind og kigge og finde det. Lige nu er det ikke så brugt, men hun håber på hun kan sprede det) det skal jeg da lige have i bagehovedet og tænke på, og så snakker vi lige lidt begrænsninger her, fordi det handler om ikke om lysten, det handler også om at man faktisk bruger rigtig meget tid på at finde nogle spændende materialer, hvor ungerne ikke sidder og få enemands undervisning i dansk og jeg bruger meget det der med de skal op, de skal rører sig og det kan måske sige, det er ikke natur, det er alligevel noget kropsligt og tanke på det og tanke på sundheden og hjerneaktiviteten og så videre. Ikke at blive for træt og sådan noget. (Jo det er vigtigt, det bliver man hurtigt hvis man bare sidder hele dagen i et klasselokale) og der deler jeg min undervisning op, så der er aktiviteter i 20 – 25 min og så skrifter vi og gør noget andet. Så det gør jeg hele tiden, uanset hvor det er vi sidder og de er gode læsere og fordybet i en bog der, så vil jeg ikke, så for de altså lige nogle min mere, ikke fordi så (jo, det er jo altid godt at opfordrer dem til at læse videre) det gør de så af sig selv, hvis jeg kan se de bare sidder fordybet, hvis jeg kan se der er uro så stopper vi. (Men det vil sige, f.eks. det her interaktive kort hun har lavet, det hun håber på i det lange løb, så det netop bliver udvidet til at lærere rundt omkring man kan nemlig zoome rimelig godt ind, så kan man zoome ind på f.eks. Albertslund kommune og så kan man så kan man trykke på de steder der sådan ligger og hun netop på at fordi i er her, fordi i lokalt kendt, fordi i er her og er lærere her så kender i jo bedre til tingene, men det igen der ligger nok en barrierer i det kommer til at tage tid, rigtig lang tid at lave det før det sådan bliver noget folk bruger, kunne jeg forestille mig. Ja men det ville være noget du ville bruge, hvis det var der) jeg ville gå ind og kigge på det og se om det er noget jeg kan bruge, i forhold til undervisningen men nu bliver det lidt anderledes og der bliver jo der bliver en større mulighed for ligesom at snakke sammen om anderledes undervisning og der håber jeg da lidt at det kan blive sådan at man kan komme lidt mere ud og lidt mere anderledes undervisning.

Er i begyndt at tænke på det? Hvordan går planlægningen med det nye år?

- Altså planlægning af det nye år er lagt brak, fordi at vi skal ikke begynde at planlægge overhovedet før vi møder første august, og det sådan lidt fagforeningsmæssigt at det sådan

det er. (*Okay men de starter midt i august, gør de ikke?*) ja, så har man så heldigvis lov til at tænke selv, (*det er jo rigtig, jeg kom bare til at tænke på "gud stakkels jer", var min første tanke, der jo meget, jeg har læst det der er lagt ud den nye skolereform som kommunernes landsforening har lagt ud. Åh, gud den er jo, altså det er, der er mange forandringer i forhold til hvordan det er nu og jeg kan også godt se at man kan sagtens finde flere muligheder, men hvis man ikke giver jer tiden til det, så bliver det altså også, det lyder som om det bliver et rodet næste år, fordi i også lige skal lære, i skal jo lige vende jer til at bruge til, i skal selv vænne jer til de nye regler og de nye måder at gøre tingene på*) jeg ser det så ikke så problematisk, det gør jeg ikke. Jeg har også læst det, og det er sådan jeg har bemærket at det primære er at den lavet lov for at optimere dansk og matematik primært. Og den man så gør man går ind og giver noget understøttende undervisningstimer til ligesom at kunne gøre de ting. Vi har jo den normale antal timer som i altid har haft i dansk og så skal man jo lave nogle mål efter det, og de kommer rimelig forenkede ud og så det jo der, hvis så er sådan en time, så okay der er lille Louise her hun har ikke lige helt fanget bogstave-lyd kompensationen, hvad kan vi gøre her, hvad kan vi sætte ind med her. Så der er den der ekstra hånd som vi et eller andet sted faktisk selv har efterlyst. (*Så du ser det som ekstra timer udover*) ja, jeg ser det som en hjælp, tillæg til det der er og så har jeg det også sådan Rom blev altså ikke bygget på en dag og vi må have lov til at tage et skridt af gangen i det tempo, uden at vi skal stresser fuldstændig ned og ud. Så efter jeg havde læst hvad det egentlig gå ud på, så ser jeg den faktisk ikke så problematisk, jeg er nok en af de få. (*Det kunne jeg til gengæld også forestille mig. Det virker som om, nu var jeg i fredags rundt på alle skolerne i Albertslund kommune og efter bare at været hernede i mellemskoletrinnet, hedder det det? Melleminet, i jeres pauselokale/lærerlokalet derovre, der kom jeg først til at nævne ordet skolereform og se blev de sådan helt, åh gud, så de næste skoler jeg var på der gjorde jeg det ikke og det hjælp tror jeg lidt, folk var lidt mere imødekommende, for nævner du ordet skolereform, så bliver de alle sammen sådan lidt åh nej, så går de sådan helt i stå, så blokere de. Det var jeg godt forberedt på, så man skal passe lidt på med det ord*) jeg er på ingen måde inde i hvordan de fik det søsat og synes simpelthen det var så taveligt og jeg mistede en stor del af min lyst til at være lærer, jeg havde det sådan at jeg skulle bæres ud herfra, jeg bliver 60 næste gang jeg fylder år og jeg skulle ikke herfra, men nu har jeg det sådan at, jeg fik sådan et knæk, så nå det være ikke mange år inden jeg skal på pension. Det betyder ikke noget omkring lysten til mine børn og arbejde, jeg har gejsten og jeg kan ikke lade hver med at give mig 195 %,

men selve skolevæsenet, der har jeg sådan, de kan et eller andet sted (*rend og hop*) ja. (*Det kan jeg godt forstå*) for jeg er en af de lærere der har givet mig 195 % og arbejdet mere end den tid jeg overhovedet skulle arbejde og så for man sådan en lussing, det synes jeg simpelthen de ikke kan være bekendt (*det kan man heller ikke, men sådan er det jo. De lytter jo desværre ikke altid, sådan er det jo*) Er der mere omkring det her du har brug for at spørger om (*nej ikke sådan rigtig, jeg har fået det jeg overordnet gerne vil har, netop det her med hvordan i gør normalt, det er nemlig det jeg er nysgerrig på, det ikke sådan et dybde gående interview på den måde, fordi at jeg læser jo skovbrug, det ved jeg ikke om jeg overhovedet fik nævnt, jeg læser nemlig den gamle forstkandidat uddannelse inde på landbohøjskolen, så jeg har ikke. Jeg er mere interesseret i det her praktiske del og den organisatoriske del af det end ved læringsmetoder det ved jeg ikke noget som helst om i virkeligheden, dem har jeg bare altid haft interesse for, fordi min mor er jo Lise Heimdal*) så det er din mor, (*ja det er min mor, for hende, jeg vokser op med hende som mor, så for man jo også selv lidt interessen for, plus jeg har været lærervikar her det sidste år det hed Birkelund, der var jeg lærervikar på det sidste halvdel, hvor det sidste år det hed Birkelund, så jeg har selv prøvet stå også og hjælpe. Der var en lærer der skulle have fri, så jeg har selv undervist i 3 uger, 7., 5. og 8. klasse tror jeg i geografi og matematik. Så jeg har lidt prøvet at egen krop det her med man skulle planlægge og rette og konstruere sin egen tid, altså hvor meget tid bruger man, det tog jo lang tid, jeg ved jo godt jeg ikke er uddannet lærer overhovedet og jeg skulle bare springe til og gøre som det passede mig men stadigvæk*) man føler et ansvar, (*jo og det er jo vigtigt de lærer noget når det er mig de skal have i de tre uger, bare fordi deres lærer ikke lige er der det er jo vigtigt*) jeg kan jo lige tilføje jeg har jo en tradition og så løber jeg også lige om et øjeblik, jeg har en tradition for at lave juledekorationer med mine unger og der bruger vi naturen og går ud henter ting og sager og får lavet nogle ordentlige dekorationer og jeg kan også finde at vi køber nogle løg og klasker et løg ned i og vil have det skal gøres ordentligt. Ikke noget med sådan fire pinder der stikker ud der bliver pænt sat op, så det gør vi også. (*Så det er ikke kun i sommerhalvåret når det så godt vejr som det er i dag*) nej, nej, nej vi også engang lavet fuglekasser, så undervejs har jeg lavet nogle ting, men jeg laver ikke det samme hvert år med alle børnene, så der er noget der, så lidt bliver det da til (*jeg synes da det lyder som en del, det er da mere end jeg sådan har været, hvad hedder det, som jeg har været vant til dengang jeg gik i folkeskolen, hvad er det 11 – 12 år siden jeg gik ud af folkeskolen, ja 2002 gik jeg ud af 9. klasse . Så dengang der sad vi jo meste af tiden bare i klasselokalet og kiggede, der sad*

man og tegnede tegninger og sådan noget i billedkunst, der var de der bøger hvor man kunne lærer tegne en hest efter, hvor man startede med sådan nogle cirkler, det brugte vi meget tid på. Vi havde ikke den mest interessante, af hvad jeg kan huske i hvert fald. Jeg gik så ovre på det, det hed så roholmsskolen dengang det er Herstedøster. Det var da en god skole og sådan. Men vi kunne gå ud i Vestskoven og husker ikke som om vi var ude i Vestskoven i nogle timer...

Appendix 2

Herstedvester skole – Teacher 2

”Fortæl lidt om dit job som lærer her på xxx skole. (Hvor længe, lærer i hvad.)

- Jeg er lærer på mit ottende år, og har været lærer herude i alle otte år. Jeg har haft en enkelt klasse som jeg startede med i indskoling og så førte dem op til sjette og så har jeg haft den klasse jeg har nu har jeg haft fra fjerde til sjette, og skal starte en ny fjerde klasse efter sommerferien. Jeg har dansk, historie, kristendom og musik. Og så har jeg noget der hedder kompetencetimer i dansk som andet sprog, fordi jeg har læst et ekstra liniefag, det er sådan noget støtte undervisning.

Hvordan bruges naturen i disse fag i forhold til børns læring?

- I forbindelse med sådan rent fagligt indlæring så bruger jeg den nok ikke så meget som jeg egentlig gerne ville, i historie kan man sige at vi ofte har tilknytning til vikingelandsbyen, der er altid et eller andet forløb med dem eller i hvert fald et besøg derude hvert år og det er jo ikke så meget naturen som sådan der er fokus på, men det er det at være i naturen, det sådan at opleve at vi kan lave mad af noget vi har fundet i naturen, vi kan fælde træer og bygge et hus. Vi har været ude på naturskolen næsten hvert år også. Og de har lavet forskellige ting og mange gange tænker jeg egentlig i historie og dansk, at man godt kunne lave forløb som foregår udenfor, så det med at bruge naturen gjorde jeg mere da jeg var i specialklassen. Jeg har haft specialklasse som jeg havde i natur og teknik, hvor vi var rigtig meget ude på træer, og ud og kigge hvad er der egentlig, hvordan lyder en solsort, bare prøve at få dem til at hører og se de der, hvad sker der med træerne, så er de naturfaglige fag ville jeg i langt højere grad inddrage naturen som noget fast.

Hvor ofte er du derude med dine elever?

- Tæller det med at jeg laver et eller andet stjerneløb hvor de løber rundt udenfor i naturen? Eller at de henter ord udenfor og kommer ind med dem? *(Det hele tæller, hvis jeg skal være helt ærlig, for det hele handler om at komme ud for de fire vægge i klasselokalet)* det gør jeg jo også i de andre fag dansk så gør jeg det måske en gang i hvert fald hver anden måned. Ja hvis man sådan tænker alle fag ind. *(og det er så den samme klasse du har i de fag)* nej det er det ikke nødvendigvis, for så har jeg også nogle specialklasser, de der kompetencetimer hvor det er nemt for der er ikke så mange elever så og de skal ofte motiveres af et eller andet så i

sidste uge der fik de lov til at løbe ud og finde ord udenfor, vi fik snakket om sådan noget med om der var dobbelt konsonanter eller ej i ord. I stedet for bare at kigge på ord indenfor i en bog, så løb de ud og skulle skrive ord ned. Hvor de skulle skrive i kolonner om de var med dobbelt konsonant eller ej, sådan nogle bitte små ting kunne jeg godt gøre. Og det er så bare i løbet af almen undervisningstimer. (*Hvilke børn er det du har med derude, nu snakker du om dine kompetencetimer med din specialklasse, og har du en klasse?*) jeg har en klasse som jeg har i alle de her fag som jeg underviser i og så har jeg musik i en anden klasse og så har jeg kompetencetimer på årgangen. Så det er sådan lidt forskelligt, det er altid sjette årgang, lige nu er det sjette årgang og næste år er det kun fjerde årgang.

Er det så kun dig der er med derude når i tager på tur f.eks.? eller er det også med andre lærere?

- Hvis vi sådan tager på tur så er vi altid to, for jeg vil ikke tage af sted en klasse alene. Det skal være en meget kort tur og så skal det måske være gående. Det hænger ligeså meget sammen med og det er det der gør det lidt besværligt en gang i mellem. Hvis der nu er en der vælter på cyklen på vejen og jeg bliver nød til at tage på skadestuen med eleven eller der en nogens cykel der er punkteret nede bagved og man ikke for kontakt til mig op foran. Det er heller ikke alle af Albertslund børn der kører lige pænt på cykel, så jeg har det egentligt meget godt med at have en foran og en bagved. Det begrænser det selvfølgelig også fordi ellers kunne jeg måske også godt gøre det noget mere hvis jeg bare selv kunne tage af sted, men jeg har det bedst med at være to med en klasse på 25. jeg kunne godt tage 5 elever med ud (*men 25 er for mange*) ja. Så gør jeg selvfølgelig også brug af det der med tilbud som handler om man kan komme på besøg hos nogle der ved noget, fordi det er meget fedt. Er der er nogle andre der kommer og siger det her det ved jeg præcis noget om, tage ud i vikingelandsbyen vi har på et tidspunkt været på sådan noget Sjællands ringen og lært om trafik i stedet for at sidde og læse i en bog om det. Så var vi ude og blev vist rundt der og fik lov til at sidde oppe i en lastbil og det er jo meget bedre end jeg siger husk nu at lade hver med at gemme jer omme ved lastbilen, nu har de selv set det, at man ikke se de andre. Når de står op af lastbilen, så det prøver jeg også sådan at søge. (*Det lærer de også bedre af kunne jeg forestille mig*) det der med at mærke tingene det vil jeg rigtig gerne gøre mere af.

Hvilke praktiske og organisatoriske forhold (muligheder og barrierer) påvirker hvad du gør? (Det kan fx være adgang til at komme i naturen med bil, cykler osv., Det kan også være skoleskemaernes struktur, osv.)

- Det er begrænset hvor mange gange jeg kan komme ud hele dage, da jeg havde specialklasser der havde vi lidt mere frie rammer vi var altid to og hvis vi havde, og der havde sådan en torsdag hvor jeg havde klassen hele dagen. Så kunne man jo godt gå ud og lave bål mad, men jeg kan ikke gå ud og lave bål mad på to lektioner i dansk hvis man har om et eller andet emne som hænger sammen med, det skal også være fagligt begrundet, for ellers så kunne jeg sagtens sidde ude og hygge mig med dem og lave bål mad og kigge på træer og hører på fugle der synger. Ja det betyder også noget om man har en klasse der faktisk møder op med cykler eller om det er lidt en kamp hver gang. Så det der tidsforbrug, altså det med skemaer på den måde burde det være mere fleksibelt fremover. *(Er der altid nogen i klassen der ikke er på cykel?)* det kunne man godt komme ud for, eller en cykel der så er flad når den overhovedet kommer, bremserne virker ikke. *(Det kan jeg også godt selv huske, jeg har gået på det der dengang hed roholmsskolen for elleve år siden, der var også altid en eller to i klassen der aldrig havde en cykel der virkede)* så skal man ud og låne og sådan noget.

Føler du dig fagligt og pædagogisk 'klædt på' til at kunne undervise i dit fag i naturen? – hvad skal der til for du gør?

- Ja jeg tror, altså det der med at være ude og lave et løb ude og sådan noget og inddrage den på nogle andre måder, relevante måder, det kunne jeg godt tænke mig noget mere inspiration til, men det kan man altid. Jeg kan altid bruge mere inspiration, jeg har været spejder og har i mange år været med til at planlægge sådan nogle børnelejre for noget frivilligt arbejde, så på den måde er jeg vant til at lave ting udenfor, men mere at tingene bare forgår udenfor, ikke at det handler om naturen, men bare det foregår i naturen. Men det er ikke sådan noget jeg har fået med fra lærer uddannelsen. *(Så der mangler måske lidt et element i læreruddannelsen, hvor man inddrager uderummet mere)* ja det håber jeg man gør mere nu end man gjorde for otte år siden. Det der med hvordan kommer vi ud og lærer. Det havde vi ikke særlig meget i mine fag, man kan jo altid tage på frihedsmuseet eller på arbejdsmuseet, og sådan nogle ting, men det der med at skulle afsted, er også penge afhængig hvis man skal længere, vi har ikke ret mange penge. Der ikke så mange penge i sådan en klassekasse. Så det er begrænset hvor mange man kan komme ud og gøre ting der koster noget. *(Så det må gerne være simpelt og*

nemt) ja, men vi har Vestskoven lige derovre, og da jeg blev lærer her så tænkte jeg, super fedt Vestskoven er lige ved siden af jeg kan der bare være helt tiden ude i Vestskoven. Jeg har faktisk ikke gjort det så meget, fordi hvornår er det lige man skal gøre det og hvordan er det nu lige det er derude. Jo jeg har da taget på naturskolen, i vikingelandsbyen, men så er det ligeså nemt at lave løbet her på skolen end at tage over i Vestskoven at gøre det. Så er det sådan noget med at spare tid, så har vi klaret det. Så på den måde så kunne det være meget fin at få noget inspiration til at gøre nogle andre ting end det jeg selv finder på.

Kender du 'Skoven i Skolen'? Ville du bruge det?

- Nej det gør jeg ikke (*det er en hjemmeside som bl.a. omhandler hvordan man kan tage ud og lave nogle ting f.eks. med dansk, så ligger der simpelthen forslag til præcist hvad du kan gøre, der ligger også de praktiske og det hele, ude i skoven eller ude ved en å, det er både natur og kultur. Det er simpelthen bare noget med at komme ud af klasselokalet.*) Nå, den skal jeg da tjekke ud. (*Den hedder bare skoven streg i streg skolen.dk. Hun der står for hjemmesiden, hun hedder Malene Bendix, hun har også lavet et interaktivt kort, hvor i som lærere kan uden at lave en profil, bare kan gå ind og så kan i, hvis i har lavet et forløb selv som i gerne vil sprede til andre, så kan man ligge det ned, man kan lave en prik på et kort lige i nærheden, f.eks. vikingelandsbyen eller her ude i skolegården eller en statue et sted hvor man plejer at lave et eller andet eller i skoven. Og så kan man simpelthen gå ind og skrive lidt i forløbet om hvordan man har forberedt sig, hvad det går ud på og sådan, hvilke klassetrin og fag, og så er det meningen, lige nu bliver ikke brugt næsten, men der ligger også andre naturskoler og sådan noget, men det vil også være sådan at i kan gå ind finde under fag eller årgang eller et eller andet. Så det er meningen i skal kunne hjælpe hinanden på vej til det bliver større og bedre*) det er en god ide, den vil jeg tjekke ud, (*men lige nu ligger der ikke så meget desværre, det er meget nyt, det så meningen at det skal kunne sprede sig som ringe i vandet.*) Ja, men der hvor jeg sådan også tænker det ind, ikke det fag-faglige undervisning, men måske lige så meget det der er klasse arbejde ikke, hvor de alligevel skal lave nogle samarbejdsøvelser så har de været ude og løbe, og lege, hvad hedder det, tallotteris-fanger har jeg lavet på et tidspunkt. Hvor numrene så har hængt oppe i træerne, og så løber man rundt 2 og 2, med sådan en lille plade, og så er der så et fangehold samtidig med. Og det er bare sådan for at lave noget helt andet. Og der kunne man også samle ord sammen, eller man kunne lave alt muligt andet ikke? (*Jo, det lyder også som en fed ide, så får de også virkelig rørt sig.*) Ja, så når man bliver fanget, så skal man aflevere sine plader, så er det rigtig ærgerligt hvis man nu kun lige

manglede et nummer. Så bliver man fanget, og så går det sådan rundt ikke? Så det er det er sådan en kombination af tallotteri og banko, banko fanger tror jeg faktisk jeg plejer at kalde det. Og det kan man jo gøre alle mulige steder (*ja, er børnene, eller eleverne, hvad siger de til at rende rundt udenfor? Er de glade for det eller imod det eller?*) Det er lidt forskelligt. Lige nu har jeg desværre sådan en klasse som meget ofte er negativt indstillet uanset hvad man kommer med af nye ting. Fordi ”ehm, og ehm, og nej, jeg gider ikke rejse mig op og årh” og så når de som regel kommer i gang, så gider de godt. Og det spiller jo også ind på hvor meget jeg sådan tænker det ind ikke. For nogen gange har vi også bare mange ting vi skal nå, og det er hurtigere bare at gøre det i bogen. Og det er ikke den fede måde at gøre det på. Men det er nogen gange det der virker ikke. Og nogen børn er rigtig glade for at komme ud, og gøre det på en anden måde, fordi de har brug for at røre sig. Og bare syntes det er sjovt at skulle gøre noget andet. Det er meget forskelligt syntes jeg. Det er også afhængigt af hvad det er ikke, altså at komme fra trafikskolen var der jo ikke nogen der ikke ville vel? Og komme ud og se hvad det var, (*det lød sejt, det der med at komme ud og få lov til at sidde i en lastbil, det var alle med på.*) Ja ja, og jeg vidste ikke alt der skulle foregå, jeg vidste at de skulle ud til det der Sjællands ringen og sådan noget. Der var der også nogen af dem der var sådan lidt ’ørhh hvorfor skal vi det’ men så syntes de jo det var super fedt da vi var der. (*Ja, det er jo det. Hvis de er vant til at blive undervist i et sidde klasse lokale*) jo, men altså, det kan også brokke sig over bare det at få undervisning. (*Ja okay, men nu er det også lige den alder*) så altså det er meget forskelligt, jeg tror der findes rigtig mange forskellige, og også nogle der er rigtig gode til de. Og nogle af de kompetencer elever jeg har de spørger selv efter kan vi ikke gå ud og gøre det i stedet for. Der var en dag vi skulle øve ord, og finde påskeæg, og så kunne man få et påskeæg når man havde stavet et ord, eller hvad det var vi lige skulle komme frem til. Og der var de selv med til at lave reglerne for hvad de skulle. Jeg havde ligesom ’det her det er målet for det vi skal’ vi skal have øvet de her ord, vi skal have snakket om hvad det er for nogle regler der er, men vi kan godt gå udenfor og gøre det. Hvordan skal vi så inddrage det? Og de spørger selv. (*Det lyder også som om de har været mere udenfor end de andre i virkeligheden. Eller hvad?*) ja, lidt mere (*fra de gik i 1. klasse eller hvad?*) nå, det ved jeg ikke, jeg har kun haft dem i år i kompetence (*ok, tror du det vil gøre en forskel, hvis de startede allerede i 0. klasse og så hele vejen op igennem, så når i fik dem der i 4. og de havde været vant til at være udenfor?*) ja, bestemt. Altså, det er da også sådan noget hvor jeg tænker ’jamen hvis det er nemt at cykle med en klasse, så er det også nemt at komme hurtigere af sted og et

sted hen' uden at skulle diskutere hvad for en rækkefølge man skal cykle i, for eksempel. Og det er da sådan noget jeg satser på at vi skal næste år med den nye klasse. (*Der ligger faktisk også noget på 'skoven i skolen' blandt andet sådan noget med, noget de kalder ællingerækken. Hvor at de skiftes til at cykle forrest og kigge på kort sammen med lærerne om hvor de skal hen. Så skiftes man til at køre forrest, og når man så er færdig, så kører man bagerst om i rækken. Så får alle lov til at køre forrest i løbet af året. Bestemmer og styrer hastigheden.*) ja, men det er igen det du siger, at hvis de har været vant til at cykle fra indskolingen, så er der ikke noget svært i den proces der hedder 'nu skal vi ud og cykle'. Hvis vi bare er enige om, at det er mig der bestemmer, at man kører på en række for eksempel, og man ikke fylder hele cykelstien, fordi det er uansvarligt. Det er ikke altid vi er enige om det. De er blevet rigtig gode til det, vi har nok i virkeligheden lavet flere kulturelle ting sammen på årgangen, med den her årgang vi har, end natur-natur ting. Vi var på bolddag i sidste uge, og vi var hele årgangen fra alle klasser i kommunen med, ikke? så på den måde er der jo også noget. Men vi har selv været i teateret, og været inde og høre symfoniorkestret i radiohuset og sådan nogle ting. Så på den måde kommer vi også ud, men det er jo ikke sådan i naturen. Det er mere noget kultur. (*Men I bruger vel tid på at forberede jer på det? Og bruger tid på at bearbejde det bagefter også*) ja, vi har været inde og se 'skammerens datter' på Østre gasværk, for eksempel, hvor vi havde læst borgen først, og snakket om det, ikke? Og så tog vi ind og så teater forestillingen og snakkede om, nå hvordan var det så i forhold til det vi havde læst, hvad var forskellen på teaterstykket og bogen, hvordan blev personerne fremstillet, var det sådan som man forestillede sig, hvordan fik de lavet den der ormen og sådan nogle ting ikke? (*Ja, fedt, det lyder også spændende. Men det lyder så også, men har det så været om aftenen i har været inde*) nej, det har været sådan en skoleforestilling kl 11 om formiddagen. Og symfoniorkesteret det er også om dagen, der er noget der hedder musik på tværs. Hvor de stiller sig til rådighed, og vi har haft en musiker ude om det der med at være professionel musiker i et symfoniorkester, hvad hans arbejde består i, og han havde sin tuba med. Og så var så inde og høre 1 times koncert i det gamle radiohus. Så sådan nogle ting gør vi også ud af huset, men det er bare ikke så meget natur tænker jeg det sådan. Men det er jo ud af huset. (*Det er jo det. Og det lyder da også rigtig fedt*) fordi jeg tænker, at en del af det at være lærer, ikke mindst på vestegnen er også for mig at vise dem hvordan går man i teateret, hvordan går man til koncert, give dem de her oplevelser som mange af eleverne ikke lige får, fordi deres forældre ikke tager dem med i teateret. (*Ja, det kan jeg selvfølgelig godt se, at der er noget*

kulturel arv man kunne skubbe lidt til der. Det kan jeg selvfølgelig godt se, når det er Vestegnen.) Og vi har muligheden, fordi vi er så tæt på København ikke? og jeg tror, jeg er vokset op på Vestsjælland, og havde bare et forhold til skoven, at det var sådan en man gik op i jævnligt. Og har haft forældre, eller har forældre, som altid har snakket meget med mig om blomster og træer, ting vi så, jeg var jo spejder som sagt. Alt det har været meget naturligt for mig i min opvækst, og jeg kan huske engang hvor jeg så herude, i en musik time ville synge anemonesangen med dem, den her 4. klasse. Og 1 af dem havde set en anemone i påskeferien, der var jeg sådan lidt, jamen har I ikke været ude i skoven, er der ikke anemoner hjemme i skoven. Jeg blev nødt til at finde et billede af en anemone, for jeg kunne jo ikke lige nå ud med dem i en musiktime. Så altså jeg tror bare måske også at i løbet af de her år, har jeg ligesom skullet ændre opfattelse af hvordan bruger man naturen i Albertslund, fordi, den er jo lige ved siden af, så jeg har nok forventet at forældrene også havde deres børn mere ude end de egentlig har. Mange af dem. Det er jo at skære ting over en kam, for der er jo også nogle af dem der ved det hele, som gør noget, men det er mere at gå til fodbold, altså gå til ting, end det er at gå ud og se ting og snakke om det, tror jeg. *(Ja, det der med at tage ud og lave bål i skoven, ja, det er rigtigt, det tror jeg der er mange der ikke gør)* ja, så er det nok mere at sætte sig hen et eller andet sted og grille, i hvert fald for mange af dem. Det er der mange tosprogede familier der gør rigtig meget. Går ud og griller et eller andet sted, men det er jo ikke fordi det så er naturen der er i centrum. Det er at grille og sidde og spise sammen. Jeg tror, man snakker jo nok ikke lige om, nå det er et birketræ vi sidder under. Jeg ved at der var nogle af mine kollegaer som for 1 eller 2 år siden havde en gruppe tosprogede børn, hvor de lavede sådan et forløb, hvor det handlede om at få ordkendskabet gjort større, hvor det netop handlede om at de skulle ud og gøre ting. Det var de her ting de skulle lære. Så hvis de skulle lave mad, så skulle de hen og handle og lave maden, og hvis de skulle lære om noget ude i naturen, så skulle de gå en tur og kigge på de forskellige ting. Men der var de så også 2 lærere på det hold, og havde nogle timer der var samlet i nogle kortere forløb, det er sku meget fedt nogen gange at ligesom have det, i stedet for at have 2 timer om ugen. I lang tid.

Hvad med i forhold til den berygtede skolereform, som så kommer her fra næste år af, er i begyndt at tænke tanker omkring den i forhold til, hvad jeg kan læse mig frem til, så får i flere timer i næsten, i hvert fald mange af fagene, men der er også mange ting i pludselig skal gøre, at der er nogle forventninger til hvad I skal gøre.

- Jeg kan se nogle gode muligheder i det, fordi det skal være mere fleksibelt i hvert fald, hedder det sig, jeg er spændt på at se hvor fleksibelt det ender med at blive. Samtidig er der mange, som du siger, fine læringsmål, hvor man skal leve op til en helt masse ting, som handler om ren faglighed. Og sådan spiller lidt imod at de skal være fleksibelt, nu skal vi bevæge os i undervisningen, nu skal vi nå alt muligt, og det skal være tilrettelagt til den enkelte, og vi skal stadigvæk dyrke et fællesskab, så der er enormt mange løse ender stadigvæk. Jeg ved at jeg får nogle pædagoger tilknyttet min årgang, vi har også holdt møde med dem. Og de ved faktisk ikke hvor mange de er. Jo, jeg tror faktisk vi så at hvis de får 14 timer på en årgang om ugen, det er så på 4 klasser de skal fordeles. *(Det er jo ikke meget)* så alt det her understøttende undervisning som er blevet slået op til at skulle være enormt stort og fantastisk, det er ikke ret meget. Fordi der kunne jeg jo se en mulighed i at sige til en pædagog: kom, så tager vi over i Vestskoven og har aktivitet sammen. Fordi en pædagog måske også har nogle gode ideer til mig om hvor man kunne tage hen. Jeg kommer ikke fra Albertslund og selv om jeg har arbejdet her i mange år, så er der faktisk er rigtig mange steder jeg ikke kender, for jeg er her bare i min arbejdstid, så tager jeg hjem igen. Og det kunne være en ekstra ressource, uden at skulle hive en anden lærer med. Det glæder jeg mig rigtig meget til, men samtidig ved jeg jo også godt at jeg ikke skal sætte næsen op efter at have pædagoger hele dage. Så en måde så tænker jeg at jeg skal, det er mit eget mål, jeg skal bruge det mere at gå ud og lave ting, fordi vi skal også bevæge os mere, vi skal have længere dage, vi skal have meget længere moduler. Vi skal have sådan noget undervisning fra 8.10-11.10 og så skal man selv ligge nogle pauser ind, og så er der en stor, en lang pause, og så er der et langt undervisningsmodul igen fra kl. 12 til *(så det bliver sådan noget med at de kun har 2 fag pr dag?)* Nej, fordi det skal vi jo så, eller ja det jeg ikke helt ved hvordan man så, fordi vi på en måde ikke skal tælle timer og sige at nu er der gået 45 minutter så nu skifter vi time, men jeg bliver jo nødt til at vide hvornår matematiklæreren kommer, for jeg kan jo ikke bare forvente at de skal lave matematik en halv dag og dansk en halv dag. Så på den måde. Men vi skal selv til at ligge skemaer, i de der team.

Så i skal sidde i lærerteamet for hver klasse og ligge et skema?

- Nej, for årgangen. Så er der nogen der er blevet skemalæggere, så skal det være enormt fleksibelt, og så så skal vi bryde skemaerne op og sådan noget. Og det er rigtig fint, men det er også sårbart fordi det bliver besværligt, det tager tid, og vi har også nogle elever i de her klasser som har brug for, især med alt det her inklusion som vi får mere og mere af, nogen børn som har brug for at vide at mandag skal jeg det, tirsdag skal jeg det, og altså for dem bliver det også noget rod nogen gange hvis man laver om alt for tit. (*De specialbørn som de kræver efterhånden at I skal have ind, så skal I jo virkelig have, så gør vi det, så gør vi det, for eller så bliver de jo fuldstændig kropumulige at have i klassen.*) Altså der er rigtig mange ting som vi skal vende os til næste år. Og vi skal finde ud af hvordan det skal hænge sammen. Både for os selv og for eleverne. Så på den måde er jeg da bange for at nogle af de gode intentioner om at lave fede ting og tage ud i naturen, og klappe stavelser i stedet for bare at stå inde i klassen. At det godt kan drukne lidt i alle de her ting jeg skal tage stilling til, mine læringsmål, og jeg skal jo også nå et eller andet, og så kan man spare en halv time på at cykle over i et eller andet. Men det er intentionen for mit vedkommende, at jeg vil gerne gøre noget mere. Jeg syntes jo det er fedt. Jeg syntes det er sjovere at lade dem pakke hinanden ind i toiletpapir i historie, og mumificere hinanden, end kun at læse om det. Men at gøre ting tager bare desværre længere tid end at læse om ting. Og alt kan man heller ikke gøre det med. Bygge en borg i sand, hvad ved jeg (*det lyder også som om du virkelig tænker over det, og ikke bare, altså det her med bare at skulle sidde og lytte hele dagen, det er da fedt.*) Altså, det håber jeg, jeg håber rigtig meget at jeg kan blive mere fleksibel og sige okay, nå men så har vi historie nu, og så har vi det en halv dag, fordi så kan vi nå det der med at lave nogle modeller, i billedkunst med ler, eller et eller andet. Eller aftale med billedkunstlæreren at vi nu har om riddere, og om de ikke kan lave noget smart i billedkunst, sådan at det hænger sammen. Men der er jo også nogle andre ting de skal der. Så det kræver også rigtig meget af et lærerteam at få koordineret de her ting. (*Selvfølgelig, det kan jeg godt se. Er I gået i gang med det?*) Med at planlægge næste år? (*Ja*) Nej det er vi ikke, for det sådan helt fagpolitisk, fordi det er min arbejdstidsaftale, og hvis jeg går nu og planlægger hele næste skoleår, så laver jeg et eller andet sted gratis arbejde, og så kommer jeg i klemme om et år når jeg så siger det kan jeg ikke nå, alt det her, inden for mine 37 timer. Så vi har sådan set fået at vide af vores tillidsmand, at vi skal ikke begynde at planlægge noget. (*Før i møder i august?*) Ja. Og det er et resultat af et lockout fra sidste år, som også handler om, at hvis vi kan klare alting, og vi bare går og

arbejder gratis derhjemme og siger når ja jeg er ikke lige blevet klar til i morgen, for så dur det ikke hvis man sidder derhjemme og laver noget mere, for så kan man ikke komme og sige 'prøv hør, det hænger ikke sammen, og vi sagde jo allerede før at vi ikke har tid til det'. Vi bliver virkelig nødt til at vise, at med 37 timer om ugen der kan I nå det her, og der kan vi ikke nå det hele. Men det er også der jeg tænker, at det hænger ikke sammen for mig, at jeg skal lave en bedre undervisning med mindre forberedelses tid. Jeg skal lave mere bevægelse – det tager bare rigtig lang tid at lave sådan noget bankofanger, for eksempel man skal sidde og printe tallene ud og man skal lave tingene om eller man skal laminere og sådan noget. Er det så det man skal bruge sin forberedelsestid på, eller skal man bare sige 'vi læser og laver opgaver her i stedet for' altså det skal i hvert fald tænkes på en anden måde. Så kan det godt være at eleverne skal være med til at klippe de der banko plader ud eller et eller andet. Ja, det er sådan noget hvor jeg tænker, at det bliver interessant. *(Ja, så næste år bliver nok ikke det nemmeste skoleår for jer lærere, folkeskolelærere)* Nej nej, og heller ikke for eleverne, for de skal selvfølgelig også vænne sig til at tingene ikke er som de plejer. De skal ikke have pause kl 9.50-10.10 fordi klokken siger det. De har sådan en pause på dagen der er tidsplanlagt, og resten skal man finde ud af efterhånden. *(Så er det jo ligesom på universitetet. Der er det jo også, der har det jo været sådan noget med den, læreren havde halvanden dag, så havde vi en hel dag hvor det lå 8-17, men vi skulle have frokost fra ca. 12-13. og så var det ellers bare, så havde de bare 8 timers undervisning, som de bare kunne gøre med som det passede dem. Og hvornår de ville give os pauser, det var helt op til dem. Så, altså det er jo også mere sådan det er på en arbejdsplads, men de er jo selvfølgelig kun børn, de er jo ikke voksne mennesker.)* Og det er igen, der er nogle elever også som inde i klassen sidder og kigger og siger 'okay, om 20 minutter, så må jeg holde pause' altså som er enormt tidsafhængige. Som sidder og kigger på deres mobiltelefoner bare for at vide hvad klokken er, fordi de skal vide hvornår der er frikvarter. Så det bliver også en omvæltning for dem. Ikke nødvendigvis til noget dårligt, men der er bare mange ting man skal vænne sig til næste år. Så jeg tror ikke heller at det kun bliver nemt for eleverne. Og det der med om jeg er gået i gang med at planlægge, jeg kan jo ikke lade være med at gå og tænke på noget. Og vi snakker da også lidt engang imellem om, nå det der skal vi huske i 4. klasse, men sådan officielt, er vi ikke gået i gang med at planlægge. Jeg har heller ikke bestilt bøger og sådan noget, fordi det skal jeg ikke endnu. *(Der er jo heller ikke, det er jo også helt uskyldigt at få lov til at gå og tænke tanker. Det er jo ikke det der tager tiden, det er jo netop det med at skulle bestille bøger, og skulle printe og det)* Vi holder

ikke møder, altså jeg holdt overleveringsmøde fordi det er i min tidsplan for i år. Så har jeg haft et møde med de lærere som jeg skal overtage en klasse fra. (*Okay, og du har vel også nogen du skal overlevere til?*) Ja (*og som du har haft overleveringsmøde med*) det har jeg ikke haft endnu. Men det skal jeg have. (*Så det er simpelthen, I sætter jeg ned, det lærerteam der har haft klasse og så den, det er smart*) Så har jeg for eksempel fået at vide at den her klasse, hvordan de er faglige, hvordan de har det socialt, om der er nogen elever jeg lige skal være opmærksomme på, og der er en dysleksielev, der skal have nogle timer sammen med en dysleksilærer, altså, sådan nogle ting der er åndssvage hvis jeg selv skal finde ud af det. (*Det er jo klart*) Når jeg lige så godt kan få at vide hvordan det er at det er. Og så holde jeg et møde mere med dansklærerne, og så kan de fortælle mig noget om hvad de har arbejdet med i dansk, og hvordan de plejer at arbejde, og jeg har været ovre og besøge dem nogle gange og sådan noget. (*Så de har også set den, dig de skal have. Så du skal være klasselærer lyder det som om.*) ja det skal jeg. (*Spændende, det er jo virkelig fedt.*) Det tror jeg er rigtig vigtigt, at man laver sådan nogle overgangsmøder ikke? Fordi det er et stort spring for dem (*ja, det har jeg jo aldrig prøvet.*) nej, det er noget nyt. (*Vi blev tvunget til det, fordi vores lærer blev så syg, at vi ikke kunne have hende. Men det var i, jeg tror det var i 3. klasse. Der havde vi pludseligt et halvt år, hvor vi havde en vikar, det var så en anden dansklærer, så kom hun ind og så var hun der. Så tog hun ekstra timer og så havde vi ikke rigtig nogen klasselærer. Så kom der en ind efter nytår, som bare tog over. Jeg ved ikke om hun var blevet ansat i stedet for. Så havde hun os op til 9. Hun kom ind i den mest skrumbumulige klasse fordi vi bare havde været så meget igennem med en dårlig klasselærer*) det betyder rigtig meget at tingene fungerer. Det er rigtig synd. (*Det lyder som om det er bedre den måde i gør det på nu*) det er noget vi har rigtig meget fokus på, det er noget jeg spurgt rigtig meget efter. Fordi sidste gang jeg overtog en klasse, var der rigtig mange ting jeg ikke havde fået at vide. Som jeg syntes var helt åndssvagt at jeg ikke vidste i forvejen og selv skulle finde ud af. En som sad med en diagnose, som jeg ikke vidste noget om. Og sådan noget. Så det er sådan, det er noget ledelsen også har arbejdet på, at finde mere struktur (*hvor længe har i lavet de her trin, årgange?*) Altså det er anden gang jeg skal ned og overtage en 4. klasse, (*så det er 6 år, 3 år? 5 år?*) Altså det er mere her inden for sidste 5 år. Vi blev jo slået sammen med de 2 skoler her, og det er vel 6 år vi kører på, med sammenlægningen. (*Ja, for jeg var lærervikar på Birkelundsskolen det sidste halve år af der hvor det faktisk hed Birkelund. Og det var i 2008 har det været. Det var lige inden jeg startede på universitetet. Der var en eller anden vikar der var holdt op, og så ringede en*

der hedder, Otto, hed han, han var viceinspektør på Birkelundskolen) ham kender jeg ikke (*han ringede og sagde, vil du ikke komme over og være her. Det hjalp jo lidt at Lise, det er min mor ikke, hun sad så på kurven på det tidspunkt, så de vidste jo så hvem hun var, så der blev lige ringet om jeg ikke havde lyst til at starte der midt i skoleåret. Der havde jeg faktisk, der var jeg lærervikar, sådan noget tilkaldevikar. Men der var det jo også stadigvæk, men lærerne havde simpelthen hele vejen op igennem.*) Ja, og det tror jeg Birkelund måske kørte lidt mere end Holstbjerg på det tidspunkt. Fordi vi var begyndt at få at vide, at man skulle helst høre til et bestemt sted, og så havde vi i nogle år det de kaldte kattelem, at selv om når man havde de fleste timer i indskoling, så kunne det godt være at man lige havde en lille lem til at komme over og have strøm eller musik eller de der mangel fag. Så måtte man godt lige være på mellemtrinnet i nogle få timer, så var det en kattelem. Dem har vi haft mange af. (*Kan du bedre li det på den måde så? Altså det her med at det er et trin. Nu ved jeg ikke, I når jo ikke lige at gøre, lære at kende børnene ligeså godt med.*) Jeg er lidt både og, jeg har været rigtig glad for at være i specialklassen for der havde jeg, det første år jeg var herunder havde jeg kun min egen klasse, og det var kun dem, så havde jeg lige 2 timer i musik i klassen over. Altså de var jo ved at kaste op over mig om fredagen, for enten havde jeg dem selv, eller også var jeg støttelærer derinde. (*Så de havde dig konstant*) og jeg tror jeg havde 18 lektioner sammen med dem om ugen, og det var ikke verdens nemmeste klasse. Så læste jeg et fag på seminariet samtidig med det år jeg startede. Så jeg var kun på sådan en 80 procent stilling. Men jeg var jo stadigvæk klasselærer og var med til al ting. Så jeg havde bare en dag om ugen jeg havde fri, og så skulle jeg på seminariet. Og det syntes jeg var for meget. Jeg syntes det var alt for meget at have de samme hele tiden, fordi hvis der havde været konflikter allerede inden 10 pausen, og det bare sådan kører i ring en hel dag, så er det en befrielse at komme ind i et andet sted og så ligesom kunne starte forfra og sige ”yes, nu skal vi i gang”. (*Ja. Man bliver meget påvirket af energien*) ja, og mine timer, altså mine fag ligner også meget hinanden ikke? Dansk, historie, kristendom, det er sådan nogle snakke- at forholde sig til. Rigtig humanistfag – det er dejligt. Men der er også bare mange arbejdsmetoder der ligner hinanden. Og der er for eksempel rigtig meget ordarbejde. Det nytter ikke at læse noget om korstog hvis man ikke ved hvad tingene betyder. Man kan ikke bare sætte sig og lave nogle opgaver ligesom man kan i matematik for eksempel. Jeg laver rigtig meget arbejde med ord, hvad betyder det og? Nå men hvad er det der så, så læser man en eller anden roman af Astrid Lindgren, og så ved de ikke hvad en slagbænk er vel? Altså så der er mange ting som vi bliver

nødt til at lave fælles. Og som minder om hinanden. For der er også mange fag ord, og før faglige ord, kalder man det, i historie for eksempel. Hvis man ikke ved hvad en afgrøde er, så kan man ikke lære noget om, altså så er der nogle ting der bliver sværere. (*Ja, det er selvfølgelig rigtigt.*) Hvis man har om middelalderen og man læser om hvordan markerne var delt op og sådan noget (*det har jeg slet ikke tænkt over, det er rigtig nok, der er mange ord der mangler pludselig*) Ja, og rigtig meget hos de tosprogede elever, dem har vi mange af her, som jo har brug for at få gennemgået ord. For eller så læser de det bare, men så har de ikke nogen læseforståelse. Altså så kan de godt læse ord, men hvad hjælper det. Så på den måde så syntes jeg det er svært at have mange fag inde i den samme klasse på den samme dag, fordi man godt kan køre sådan lidt tung. Jeg syntes også det er kedeligt hvis jeg skal høre på den samme hele dagen. Det har ikke noget med personen at gøre, det er bare nogen gange lidt tungt. At høre den samme stemme og høre den samme formulering, for jeg siger jo det samme i historie eller i musik 'shyy sæt jer nu ned' eller 'hey, kan du lige' sådan har man jo forskellige måder at gøre ting på. Så på den måde var jeg rigtig glad for at have specialklassen i, i 4 år tror jeg at jeg havde den. I halvdelen af mit skema, og i halvdelen af mit skema havde jeg så inde i min egen klasse, hvor jeg var klasselærer og havde de her fag, som jeg er uddannet til. Fordi det gav noget, for mig, at have forskellige sammenhænge, i specialklassen havde jeg slet ikke de samme, altså der var 6 elever, i en periode havde vi 8 elever, og vi så altid 2 voksne derinde fordi de havde generelt indlæringsvanskeligheder. Og der var det sådan noget med, at matematik underviste jeg i derinde og natur-teknik, og billedkunst. Sådan nogle fag som egentlig ikke kun er dem jeg er uddannet til. Men der havde vi meget mere fokus på, jamen i matematik der skulle de lære de 4 regnearter, og de skal vide at når de går over i netto 'hvilken tærtedej skal jeg købe'. Eller, altså kunne forholde sig til det der med priser og vide hvornår er det man runder op og hvornår man runder ned. Så var der, der havde jeg mere fokus på sådan nogle praktiske 'du skal lære at kunne klare dig selv' også selv om du har de her udfordringer. Så på den måde fik jeg nogle afvekslinger, selv om det stort set var den samme aldersgruppe. Og det syntes jeg godt kan blive lidt kedeligt nogen gange. Nu har jeg så de her kompetence timer, så der får jeg også noget andet end kun stå inde i en klasse og undervise 18-25, men det bliver jo noget andet næste år. Der er der ikke noget der hedder kompetence timer, der får vi holdtimer. Så der skal vi selv fordele hvor skal man være 2 lærere, kan man så dele 2 klasser i 3 hold i en periode i et eller andet fag ikke? Fordi kun at stå i den samme aldersgruppe, med de samme diskussion om hvem har nu taget min mobiltelefon eller, det kan

godt nogen gange blive lidt kedeligt. (*Det kunne jeg godt forestille mig,*) jeg kunne godt, der er nogle fag som jeg brænder for. Og jeg syntes det kunne være super fedt at få lov til at have religion på udskolingsniveau. Og musik vil jeg heller have i indskolingen, ikke? For der kan man bare nogle andre ting. Men jeg kan også godt se, at sådan helt logistisk er det super smart af skoleledelsen at sige 'du hører til på 4. skoleårgang, og så kan du passe dit eget skema, du kan være fleksibel, du kan lave temauger når I vil og sådan noget' og der er også nogle rigtig gode ting ved det fordi jeg lærer jo eleverne godt at kende. Hvis jeg sådan flere klasser. Jeg er sådan lidt dobbelt med det. Jeg kan ikke helt overskue hvis jeg kun skal have mellemtrinnene til jeg bliver 70 og skal gå på pension altså, så skal jeg nok finde på noget andet at lave inden. Og det kan man jo selvfølgelig også godt. Vi kan hvert år søge om rotation eller, altså så kan jeg sige at jeg vil gerne være i indskolingen eller udskolingen og det kan de så sige, at det kan du ikke i år, for der er dem der skal være, ikke?

De snakker jo om, blandt andet også med skolereformen, at de skal, det at man skal have faglærere i fagtimerne, for eksempel en uddannet musiklærer i musiktimerne, og det skal være sådan på alle klassetrin. Tror du ikke det vil hjælpe dig lidt med at give dig mulighed for at skulle sige at du skal op i udskolingen og undervise i religion?

- Nej, ikke sådan umiddelbart. Fordi samtidig er man jo også meget sådan fokuseret på at man skal være ekspert inden for et område. Sådan at man ligesom kører i ring, og så bliver man stjerne god til at undervise på mellemtrinnet, for nu har man gjort det mange gange. Det jeg sådan godt kunne frygte, ikke så meget for mig selv, for jeg ville kede mig idet, er at man ligesom bare hiver det samme frem som vi lavede for 3 år siden. Og det kan man ikke, fordi der hele tiden bliver lavet ting om. Men jeg ved jo godt, at når jeg kommer på 4. klasse, så vil jeg arbejde med Astrid Lindgren, og det er der også noget trygt ved. Og så kan man vælge forskellige romaner og sådan noget, men man skal også være godt til altså også at sige 'nå men hvad var det der fungerede, hvad fungerede ikke, hvad kunne vi arbejde med nu'. Og på den måde er det jo en udfordring at have forskellige årgange og få lov til at arbejde op ad. På den anden side er der også noget trygt i, at gøre det man har prøvet før. Og det skulle eleverne også gerne kunne mærke. Så det sådan både-og. Jeg har ikke prøvet at være hele vejen. Jeg har kun prøvet at have fra 2.-6. ikke? Jeg er spændt på til næste år, hvor vi så skal sidde i vores arbejdsrum, som er sådan nogle teamrum, vi får ikke individuelle arbejdspladser, men vi får sådan et teamlokale, hvor årgangens lærer skal have kontor, eller hvad man nu kan kalde det. (*Så det bliver sådan alle 4. klasserne, dem der er tilknyttet 4. klasse*) Ja, vi får et rum sammen.

Og så bliver der indrettet nogle steder hvor man så har stillearbejdspladser. Så hvis jeg skal sidde helt stille, og ikke have nogen der snakker rundt om mig, så kan jeg så tage mine ting med derhen, og sætte mig der og sige nu skal jeg så læse det her. Eller jeg skal rette det her, uden at blive forstyrret. Og jeg er lidt spændt på, om man kommer til at opholde sig rigtigt meget sammen med kun sine årgangskollegaer, for jeg får også rigtigt meget ud af at sparre med dem som ikke er på min årgang, men som er på årgangen over eller under, eller de 2 årgange under eller sådan noget. Det er jeg lidt forbeholden overfor. Jeg kan godt lide når man laver ting på tværs. Jeg kan også lide når vi, jeg kunne godt tænke mig at vi gjorde noget mere på mellemtrinnet sammen. Vi har lavet sådan et årshjul du kan se ovre på tavlen derovre, som skal være nogen ting vi gør fælles på hele mellemtrinnet. For det har vi ikke været særligt gode til. Det er også mange børn, 3 årgange med 4 klasser på hver årgang ikke? (*12 klasser, det er ret mange at skulle forholde sig til*) Det er rigtig meget at organisere og få til at hænge sammen og sådan noget, men hvis man gerne vil have noget sammen så tror jeg det er rigtig vigtigt. Og nu har vi lige som lovet hinanden, at næste år så skal vi holde fælles bevægelses uge, i et eller andet omfang. Vi skal have sådan månedlige, næ, hver anden måned skal vi have sådan et eller andet. Jeg tror vi har kaldt det happening. Så kan det være at alle på mellemtrinnet skal have blåt tøj på første mandag i måneden eller et eller andet. Og næste gang skal man måske have en hat, eller det kunne også bare være, at du skal gå baglæns ind af døren. Eller hvad ved jeg. Sådan så der bare er et eller andet fælles. Og det syntes jeg er rigtig vigtigt sådan så man ikke bare kommer til at grave sig ind i sin egen lille 4. klasses navlepilleri. (*Ja, det kan jeg godt se. Hvad med det her med at man for eksempel kunne. Jeg kan da huske da jeg gik i folkeskole også noget jeg lagde mærke til da jeg var lærervikar, de er ikke rigtig nogen forbindelse mellem de større klasser og de mindste klasser, at man havde for eksempel, at hvis man havde en tema uge med 6. klasse, så var de nede og fortælle om det til 3. klasse om det, eller 5. fortalte til 3., det vil sige at også lidt når 3. kom op i 4. klasse så kendte man nogen fra 6. og så var det måske ikke lige så farligt eller, et eller andet i den stil, ikke?)*) Det gør vi ikke så meget i, jeg kunne godt tænke mig at gøre noget mere i det. Men det er jo igen alt det der med at organisere, og indskolingen er bare enormt langt væk, den er to bygninger væk. Ja, den ligger jo helt nede i den anden ende næsten. Og det er jo bare en dårlig undskyldning men man kommer, vi er lidt 3 skoler i en skole nogen gange. Fordi man kører lidt i ring her ikke? Jeg ved hvem jeg ser på mellemtrins lærerværelset, og der kan sagtens komme en måned eller to mellem at jeg ser de fleste af mine indskolings, eller udskolings,

kollegaer. Det er fordi vi har lærerværelser forskellige steder på skolen ikke? (*Jo, det kan jeg selvfølgelig godt se*) Og hvis vi ikke lige har et eller andet fælles pædagogisk rådmøde, det man også bare kunne kalde et lærermøde eller et personalemøde med alle ansatte, både pædagoger og lærere, jamen så ser jeg dem ikke. Altså fordi vi møder ind forskellige steder, så på den måde kan det godt være. (*Hold da op. Det kan jeg selvfølgelig godt se har været. Så er i pludselig langt fra hinanden*) og vi er en stor skole (*hvor mange børn er der?*) Vi har 1000 elever. (*Det er mange, og hvis I så også har 4 klasser på hver årgang. Ikke? Så er det jo også*) Men det er jo meget almindeligt med de her skolesammenlægninger. (*Det er selvfølgelig rigtigt. Men det var vi jo også næsten.*) Men jeg har faktisk aftalt med en af dem som jeg overtager klasse fra, at vi skal lave venskabsklasse. (*Så hun for en 1. klasse*) Ja, han skal have en 1. klasse. Det er en mandelig lærer de har haft og været rigtig glade for, så det er også lidt for at holde den kontakt med ham. Og så også det her med at jeg tænker, at hvis vi skal lave en eller anden dag hvor vi skal ud og høre om riddere eller et eller andet. Så kan det være at min klasse kan arrangere en ridder turnering for 1. klassen. Og så kan de få lov til at være dem der er eksperter inden for et eller andet område. Det kunne måske være motiverende, og de små kunne måske skrive eventyr og læse dem op i 4. klasse. Eller for 4. klasses eleverne. Eller vi kunne lave et eller andet gyserforløb for dem. Og invitere 1. klasse over, og så laver vi spøgelse og går ud i gangen og forskrækker og fordi jeg også sådan tænker, at jeg kunne godt tænke mig at der var mere forbindelse. Men der er rigtig mange gode intentioner, og så er der noget der hedder 24 timer i døgnet. Og det er der vi nogen gange løber panden mod en mur. (*Men det lyder som om at du har massere af gode ideer og tanker og har sådan billige, vil det bedste ikke?*) Jo, det tror jeg også (*ja, det er vigtigt, at man gider det. Så det er da fedt.*) jeg tænker faktisk lige med det der som vi egentlig startede med at snakke om med inddragelse af naturen. Vi har faktisk på 6. årgang, de sidste mange år været nede i noget som Albertslund kommune laver, byrådsdag, det ved jeg ikke om du har hørt om? (*Jo, det har jeg. Men jeg vidste ikke at klasserne var med.*) Byrådsdag er noget som 6. klasse skal deltage i, det er blevet sådan fra at det for 3 år siden var frivilligt, at man ligesom, der var bare 2 klasser fra årgangen der skulle deltage, og så blev man så valgt ud til at skulle ned i byrådssalen. I år var det sådan at alle 6. klasser skulle deltage og man skulle lave nogle projekter i klasserne, og så fra hver skole skulle der så på byrådsdagen, nede i byrådssalen, være 2 projekter som blev fremlagt. Og i år handlede det om oaser i Albertslund. Så der havde eleverne så siddet i gruppe arbejde og snakket om 'okay, hvor kunne vi lave en oase henne i Albertslund? '. Der var nogen der

ville lave en park herovre hvor det gamle Stensmose bibliotek var, der var nogen der ville hænge, sætte hængeskøjler op ved badesøen, der var nogen som ville have lavet en ønskebrønd ovre i Birkelundsparken og sådan noget. Så der har vi jo også inddraget natur. (*Absolut. Og så har de så fremlagt det for kommunalbestyrelsen eller hvad?*) ikke for kommunalbestyrelsen, men for alle 6. klasser skulle så med ned, så enten sad man inde i musikteateret, og fulgte med på storskærm. Det var sådan helt nyt, og ikke fuldstændig velfungerende men det var en god intention. Og ellers så sad man med inde i byrådssalen og hørte så at der blev fremlagt de her projekter. Så sad dem der var blevet udvalgt oppe ved bordet og var politikere for en dag. Og så var der afstemning, og det syntes jeg jo så, ikke helt fungerede, fordi vores elever sådan set havde en forestilling om at de var med til at bestemme hvilken en af projekterne der så skulle gennemføres. Det var ikke tilfældet. Det var kun dem oppe ved bordene der fik lov til at bestemme. Så alle der kom derned og lyttede, lyttede kun. De havde ikke rigtig noget (*at skulle sige sådan*) at skulle sige, eller noget at gøre. Og så ryger motivationen måske lidt for så faktisk at lytte efter. Men det er det der med at prøve, hvad er demokrati, og vi har jo stemt mange gange. Så har man stemt inden for klassen, hvilke projekter skal gå videre og snakket om hvordan laver man gruppearbejde, og hvordan finder vi ud af hvilket projekt vi overhovedet vil lave og sådan noget. Så det er sådan et demokratiforløb, hvor vi havde om demokrati i historie. Hvad er demokrati for noget, hvordan beslutter man demokrati i Danmark, hvad er det der er særligt ved det. Hvad laver en politiker, hvis jeg havde haft tid og mulighed for det, så skulle vi have været inde på Christiansborg, men det er også noget der hører lidt til i udskolingen. Så kommer jeg også lidt til at blande mig i noget. Men der er det jo kommunen hvert år bestemmer temaet. Sidste år var det sådan noget med belysningen i Albertslund. Og i år var det så oaser, og året før igen var det vist noget med, bevægelse eller sport eller sådan noget. Og der fik de så oprettet sådan en skateboard bane. (*Og det var simpelthen en af ideerne fra en af 6. klasserne?*) Ja (*det må også være fedt.*) Så på den måde, så gør kommunen jo så nogen ting, hvor vi bliver sat i sving, så det er meget fint. (*Det er da også fedt som barn at vide, at man bliver hørt, tænker jeg, netop for eksempel det du kom med skateboard banen eller hvis sådan nogle af de projekter som de kommer med bliver lavet i Albertslund kommune.*) ja ja, det skal det. Det ender ud i at der er sat 60.000 af tror jeg det er. Så kan de lave et budget og de skal udtænke 'hvem kommer og laver det for også (*så det er virkelig sådan at de skal igennem hele processen, spændende*) og det er svært, for en 6. klasse, men det er rigtig lærerigt fordi de skal i udskolingen lige om lidt,

og lave projektarbejde og sådan noget ikke? (*De lærer også virkelig at tænke selvstændigt og kreativt og sådan noget af det*) det er i hvert fald intentionen. Nogen af dem lærer at bruge rigtig meget tid på at spille spil, på deres mobiltelefon mens de ikke laver noget. Men de kan jo så se hvad det ender i, så bliver deres projekter jo sjovt nok ikke valgt. Så hvis man ligesom giver noget, så er der også en chance for at man kommer videre ikke? Fordi så var det jo lærerne på årgangen som bestemte, ud fra dem man sådan ligesom fra klassen sagde at 'okay, de her er klar, de har de ting med som der er krav om, så dem kan vi bruge'. Og så valgte vi på årgangen 2 projekter som var holdbare og nogle elever som arbejdede meget og seriøst med tingene. Og som havde været ude og snakke med produktionsskolen om at lave bænke og at de selv kunne komme ud og være med til at lave de her bænke og sådan noget. (*Ej hvor fedt, det er jo også, men det, forhåbentlig, selvom det jo er det der med gode intentioner, så vil der selvfølgelig også altid være det her med, at man kan jo håbe på, at det planter et lille frø hos dem som ikke laver noget*) Jamen det er det jeg tænker er (*det kan være at de så tænker, 'nå jeg blev ikke valgt, fordi jeg ikke lavede noget'*). Sådan er det nok desværre ikke altid men) så der har vi jo sådan set også været ude. Været rundt i Albertslund og sige, min kollega som jeg har klasse med nu, bor her, og har boet her altid. Så hun var sådan 'ja, så cykler vi en tur, og så forslår jeg nogle steder hvor de kunne tænke en oase ind, hvor der ikke rigtig er noget' hvad kunne man stille op med det her område? Det er jo super fedt for mig, fordi jeg havde kun fundet 2 af stederne selv. (*Det er jo det. Du skal virkelig kende Albertslund, når det er sådan noget der.*) Altså, og så har de selv været ude og så målte de op, og skulle prøve at lave en modeltegning i de rigtige målstoks forhold og sådan noget. (*Så har det virkelig også været tværfagligt.*) ja ja (*ja, det er også en god ide*) så lidt udenfor er vi, engang imellem. (*Jeg syntes det lyder som om I, jeg kan huske da jeg selv, det er selvfølgelig også mange år siden og jeg ved godt der er lavet meget om siden men som jeg husker det, var vi slet ikke så meget ude. Overhovedet ikke. Og jeg gik på Roholmsskolen, og vi kunne gå over i Vestskoven og vi var der næsten aldrig*) nej nej, det er jeg jo som sagt heller ikke. (*Så jeg er da imponeret over hvor meget I er derude, hvis jeg skal være helt ærlig. Nu har jeg jo så både snakket med dig og med, hvad hedder hun, Jette, og det lyder lidt som om I begge to prøver at få børnene ud af klasselokalet og ud udenfor, simpelthen. Det syntes jeg da er fedt.*)

Appendix 3

Herstedlund skole – Teacher 3

”Fortæl lidt om dit job som lærer her på xxx skole. (Hvor længe, lærer i hvad.)

- Jeg har været lærer siden 2003. Jeg kommer fra en stilling i arbejdsformidlingen, hvor jeg sad og bevilligede merit til dem der kunne tænke sig det. Og da der så skete nogle væsentlige ændringer der, snupede jeg en til mig selv. Så da jeg begyndte her, havde jeg fået overført mine 2 linjefag fra tidligere studier. Jeg er oprindeligt uddannet på RUC, hvor jeg har læst NATBAS og TEKSAM, og jeg har fået meritoverført geografi og natur-og teknik. Så har jeg som meritlærer læst det som hedder den pædagogiske pakke. Og efterfølgende har jeg uddannet mig, jeg har en pædagogisk diplomuddannelse i naturfagernes didaktik. Det man kalder en PD, som overbygning på læreruddannelsen. Jeg har altid, på den her skole, undervist i naturfagene. Jeg begyndte i specialklasserne, hvor jeg udviklede naturfagsundervisningen, og fik en bevilling fra undervisningsministeriet, så vi lavede et projekt der hed specialklasserne og grøn skole. Og jeg har lige sammen med andre lærere gennemført et naturfagligt projekt hvor vi samarbejder med undervisningsministeriet og EVA, har afsluttet nogle forsøg om understøttende undervisning og naturfag. Det bliver afrapporteret her snart, og så kommer rapporten ind på nettet. Men det er så igen interessant her. Lige nu underviser jeg i 7, 8, 9, jeg underviser i de 3 naturfag, jeg har også fået fysik/kemi meritoverført, men jeg har ikke fået mine papirer, for jeg mangler et sikkerhedskursus. Og det er ikke lige der jeg er nu, jeg er lige knap 64 år, og vi vil i hvert fald ikke bruge penge på videre uddannelse. Jeg syntes jeg er godt uddannet. Men jeg tager det faktisk hos fysik og kemilærer foreningen her i efteråret. Så jeg mangler et sikkerhedskursus i radioaktivitet. Men jeg har faktisk haft det engang tilbage i 80'erne, men det kan jeg ikke huske. Jeg underviser 7, 8, 9 klasse, jeg underviser på det der hedder vores udskolingslinje. 7 klasserne kunne vælge på tværs af klasserne om de ville beskæftige sig med international forhold, med håndværk og design, eller med naturfag. Og sammen med Helga, en god kollega, har jeg så naturfagsklassen, som så har rent naturfag ekstra tæt 3 timer om ugen. Så har jeg de to 8 klasser i biologi og fysisk/kemi, og jeg har lige sagt farvel til en 9 klasse, som jeg også har haft i fysik/kemi.

Hvordan bruger du så naturen i børnenes undervisning?

- Det er meget forskelligt. Jeg kan starte med de mindste. Jeg har sådan et lille indslag i biologiundervisningen som hedder naturen netop nu, hvor vi, hvis jeg syntes, nej vi har biologi

fra om fredagen fra 12-14 og hvis jeg syntes at nej, nu skal vi altså lidt ud. Så går vi en tur i lokalområdet, hvor jeg er en rimelig habil botaniker, hvor vi tager de planter som jeg ved, at de alle sammen kommer til at se rigtig mange af – vi tager en katteurt, den er rigtig smuk, hvis du kan dine planter. Hyldeblomstre og vi har lavet hyldebærsaft, og så har vi taget, så har vi taget vild kørvel, og pastinak vil jeg ikke røre ved, for den får man så meget allergi af, men det har jeg også vist dem. Og så tager vi hvad man finder, vi har taget en burre og så siger 'sådan ser planterne ud lige nu og jeg vil godt have at I kan et par planter uden ad' det skriver vi så ned på et papir, og det gør vi så et par gange i løbet af året. Det er sådan det mindste. Det er ikke noget jeg planlægger særligt, andet end når jeg alligevel går rundt og så kigger jeg, og så passer det altid med at det er når man lige har lyst til det. Men altså der går vi rundt, og nogen gange så viser de mig også noget og siger 'Joan, hvad er det her' og så hvis jeg ikke kan det, så slår vi det op. Det er ikke et rigtigt botanik kursus, for de skal ikke lære nøglerne, man kunne godt indlægge et nøglekursus, men det syntes jeg ikke rigtig der er belæg for i forhold til fælles mål. Så vi kan sådan nogle få planter som jeg syntes, og træer, syntes jeg hører til almen dannelse. Jeg kalder det et indstik. Nogle gange tager jeg også med, når vi snakker naturen netop nu, så udefra hvor jeg bor, hugger jeg en spand ny spiret korn har jeg haft med herinde, så de kan så 'nå, nu er kornet på vej' og jeg har også haft nogen raps, et stykke fra rapsmarken med herinde. Det har været utroligt smukt i år. Og så er der tit sådan nogen små anekdoter, med at rapsen står utroligt godt i år, der læste jeg på videnskabsviden at de små snudebiller som plejer at gumle en tredjedel af – kender du historien? (*Nej*) Nå, de plejer at gumle en tredjedel af de nye rapsknopper. De var ikke udklækket lige præcist det her år, fordi at rapsen blomstrede så tidligt, så de må få en kanon høst. På grund af ubalancen, eller balancen, eller forskydningen i vejret, så stod de her rapsknopper flotte og lysegrønne WUW nåede at springe ud inden snudebillerne var udklækket. Sådan nogle historier får de også, som jeg kalder bitte indstik, for at øge deres interesse for naturen. Så har jeg nogle mere systematiske forløb, hvor jeg bruger ude. Der vil jeg begynde med udskolingslinjen. Den 7 klasse der nu bliver til 8. klasse, de har haft det tema, de fortsætter næste år, der hedder Økologi i Albertslund, vi er jo miljøcertificeret og har økologisk mad, og vi har dyregården som eksempel på det økologiske mad, og vi har rigtig mange miljø tiltag, som ikke nødvendigvis er natur, men som også er ude. Vi har været ude og se på LED lamperne i tunnelen, derovre ved ALDI, der har de lagt energirigtige lamper ind, og vi plejer også at gå den tur der hedder vandets tur, hvor vi starter oppe ved rådhuset, og så går vi langs med

kanalerne så de får historien om at vandhaverne selvfølgelig er et rekreativt område, men det er også for at ilte vandet. Og så kan vi så også finde lidt haletusser eller hvad der er. Så det er sådan oplevelser. Men det er økologi i Albertslund kommune, og Albertslund kommune på kryds og tværs med hensyn til det grønne. Der er vi så på nogle ture. Vi plejer at få Poul Markussen til at hjælpe os også, han er rigtig god til lige at guide rundt. Og så sammenligner vi med økologi i andre kommuner, som nu slår sig op som Københavns økologiske forhave, hvor vi så kommer ud og ser på nogle økologiske landbrug derude. Vi har været ude og se på det der hedder valnøddelund, hvor vi har økologiske kartofler og jordbær. Og så har de også en hjortefarm, hvor det var de tilpas imponeret over. Vi blev meget flot modtaget derude, og fik en rundvisning, og de fik lov til at fodre, og det er sådan på alle niveauer hvor de vilde drenge, som ellers ikke hører så meget efter, er tilpas imponeret, de får lov at gå ud med kraftfoder til de her hjorte. Og vi kiggede så på den økologiske mark, hvor han fortæller, at han må ikke sprøjte. Og hvordan der så er rigtig meget ukrudt, det er et stort problem med kvikgræs, og hvad er det økologerne mere slås med? De slås faktisk med følfod. Fordi den bliver rigtig stor nu her, og overskygger rigtig mange af deres planter. Og så har de jo i forvejen, i de økologiske landbrug, nogen meget sensible kornsorter, som faktisk bliver høje, og det kan være et problem at de vælter. Der var mange ting, som jeg faktisk ikke var klar over, som jeg så også selv har lært utroligt meget af, og der har været forskellige niveauer for børnene at høre efter, det der med kornsorterne, eller kigge bare på ukrudt. Og så skal vi ud til det der hedder, også i Lejre kommune, ud på Vandrup møllegård, det er et økologisk landbrug som får støtte fra føde og, hvad hedder det, fødevare og landbrug. Til at modtage skolebesøg – det er en skole gård. Skolebondegård. Den her ude i Glim det er et privat initiativ, der skal man bagefter tage pænt ud og sige tak, og jeg har købt lidt der og sådan, så man er med til at fedte sig lidt ind ikke? men den der Mandrup møllegård der er han meget emsig med at vi skal gøre det. For han får en honorar fra landbrug og fødevarer for hver gang han har en skoleklasse på besøg. Der har vi ikke været ude endnu, men det skal vi her i efteråret. Det er meget godt at komme derud og se høsten. Og der går vi så på kryds og tværs i Hvalsø og er på besøg hjemme hos mig, jeg bor tilfældigvis i Hvalsø, som ligger i Lejre kommune, og der er også noget der hedder Hvalsø naturen, hvor vi kommer, ser på forskellige naturfænomener. Vi ser blandt andet på en grusgrav, det er sådan geografitema og de her børn aner jo ikke hvad en grusgrav er. Der ser netop nogle grusgrave, og der står vi på kanten og HURCH den går bare ned. Men vi har så ikke, jeg kunne godt tænke mig at vi kom den anden

vej ind i grusgraven, men på grund af at vi er kommet til at protestere over at han larmer og sådan, så er jeg ikke så gode venner med ham. Så vi er nødt til at stå på kanten, han ved godt hvem jeg er. Og så, det hedder Hvalsø tour, hvor der er 5-6 lokaliteter de skal se. Og inden vi tager derud er der så 2 eller 3 elever der skal fremlægge Hvalsø søen. I Hvalsø er der noget der hedder stationsbyen og kirkebyen, den er faktisk delt op i to, og fortælle lidt om det, og så skal vi over og se grusgraven og så skal vi op i stor skoven, og til sidst skal vi hjem i mit hus. Så det er også en måde at vise ude på, og det er en tur jeg har gennemført et par gange om året. Så der kommer, det bliver temmeligt præcist efterhånden, hvad det er vi skal se, ikke?

Har du et tal på cirka, hvor tit det er du er ude, sådan, om året? Er det om ugen eller om måneden, eller?

- Så vil jeg sige at jeg er ude en gang om måneden, på de store ture. Altså ude på den her, nej det kan ikke blive en gang om måneden, vi skal til Glim og Hvalsø turen, de store ture det er en gang i kvartalet. Og det der 'naturen netop nu' det er i sommerhalvåret en gang i måneden. Bare en time. (*Ja, og det er så alle, både 7. og 8. klasse.*) Naturen netop nu' er dem der er i 8'ende nu og de bliver til 9'ende. De skal også på Hvalsø turen i 9'ende. (*Er det så bare, eller er det kun dig der er med derude, eller har du en ekstra lærer med?*) Det kommer an på hvem det er. Når det er den almindelige 9'ende klasse, så er jeg altså alene. Og jeg er ikke så glad for at tage med en stor klasse alene, men det bliver jeg så nødt til, ellers kommer vi ikke ud nogen steder. Når de er udskolingslinjen så er vi 2 på, og det er altså lidt rarere at være 2. Og så har vi sådan lidt snak om, at vi begge 2 skal have roller. Så det er Lilja der fortæller om grusgraven, fordi det ved hun mest om, og så er det mig der fortæller om stationsby og Kirkeby, så er det Lilja oppe i skoven igen. Så vi skiftes til 'kom her, samling' og så holde oplæg eller børnene holder oplæg. Så vi begge 2, så der ikke er en turguide og en medhjælper, så vi begge 2 får roller. (*Er der nogen sådan forhold, praktiske eller organisatoriske forhold der påvirker hvad det er du gør. Hvad kunne det være for eksempel?*) Det er meget svært og få lagt skema så jeg har så mange timer sammenhængende at jeg kan tage på ture. Så jeg skal altid ind og bede om vikardækning. Og det plejer jeg så at få. For det plejer så at være de timer jeg ellers skulle have læst der bliver læst af nogle andre lærere. Men i de almindelige klasser er det svært at komme af sted på grund af skema problemer. Udskolingslinjen ligger altid som de sidste 3 lektioner, og der har vi fået lov til at lave omlagt undervisning så vi kan tage af sted 6 lektioner, og så holde fri gangen efter. Eller vi har taget på en hel del ture, og så har vi slået timerne sammen, så de fik fri 3 uger i træk. (*Okay. Så det bliver I nødt til for at få det til*

at passe med det) Ja, det har man i forvejen sagt, jamen udskolingslinjen, altså det her forløb der går på tværs af de 3 7'ende klasser, det skal være sådan at man kan komme ud af huset, på alle 3 linjer. Det har for det her år ligget fra 11-13 og næste år der kommer det, jeg så skemaet, til at ligge fra 13-15. Så vi kan lave omlagt undervisning, så vi kan være på tur til kl 17. (det er jo fair nok. Føler du dig fagligt klædt på? Pædagogisk klædt på til at undervise i naturen? Det lyder det som om du ikke har noget problem med og, altså du føler, du kender naturen godt nok til at komme ud, altså tage dem med derud.) Altså ja, både fagligt og didaktisk føler jeg mig, jeg føler mig virkelig, jeg har virkelig kompetencerne til det, fordi, det er altid når vi skal på tur, de der 'naturen netop nu' der planlægger jeg ikke noget, men ellers når vi skal på de der store ture, der er der altid noget der hedder før, hvor det er en rigtig god måde at involvere børnene på og sige, du skal fremlægge det her med Hvalsø, du skal finde ud af hvad det er for nogle gæs jeg har billeder af. Du skal fremlægge det her med Kirkebyens stationsby, læs lige et eller andet sted, eller jeg giver dig lige noget at læse, og grusgraven vil vi så selv, men du skal fremlægge det her tema i skove. Så bliver de mere ansvarlige, og det har vi ikke helt fået dem opdraget til endnu, for ved du hvad, første gang vi sagde 'jamen I skal fremlægge noget, og der er billeder, og I skal sige sådan her og sådan her til de andre elever' så sagde de 'jamen nej, det vil vi ikke' 'så er det jo ligesom at være i skole'. Godt sagde jeg så, det er ligesom at være i skole. 'De ville bare se' 'ja, det kan godt være i bare vil det men, sådan er det ikke hos os'. (Okay, så der var lidt protester i starten.) Ja, og det arbejder vi videre med næste år. Det hedder altid før, hvor vi præstenerer hvad det er de specielt skal ligge mærke til. Så hedder det under, hvor vi arbejder meget for at få eleverne til at fremlægge. Og så hedder det efter, hvor vi efterbehandler og lader det falde ind i undervisningen bagefter. Det er sådan helt almindeligt didaktisk 'must'. Det er ikke sodavandsbesøg, som man kan sige det.

Er der nogen praktiske ting, du gerne så blev ændret, så du måske kunne bruge endnu mere tid ude i naturen?

- Jamen det er det med skemaforholdene. Der vil vi godt have, altså det er det så ikke blevet i det her omløb, vi ville godt have det sådan, at der er planer for vikardækning så vi kan komme ud i nogle flere timer. Det kunne jeg godt tænke mig der var. (Hvad med i forhold til, jeg ved at der bliver, skemater bliver, altså måden de ligger skema på til næste år vil være anderledes. På grund af skolereformen. Hvordan tror du, har I lagt skemaet?) Ja, skemaerne er færdiglagte og udskolingslinjerne har fået det nøjagtigt som det er vi har peget på det. Det har

de sagt fra starten af allerede sidste år, at udskolingslinjerne det skal være tur klasser. Det er nogle ekstra timer som man tidligere kaldte kursusfag, jeg ved ikke om du selv havde kursusfag i din tid? Jo helt tidligere kaldte man det valgfag. Nu vil vi ikke have de der valgfag og kursustimer længere, nu skal man vælge udskolingstime. (*Okay. Så det bliver faktisk lidt som man også gør i gymnasiet? Der er det jo også sådan der.*) Nej, der har de kvartalsskemaer, sådan gør vi ikke helt. Det her er hele året. Der har man typisk naturgeografi i en måned, og sådan gør vi ikke her, her er det det samme hele året.

Kender du hjemmesiden 'skoven i skolen'?

- Ja, (*bruger du den?*) Ikke til de store børn, jeg syntes det er mere til mellemtrinnet. Jeg syntes den er rigtig god, typisk til mellemtrinnet og jeg har faktisk printet ud af den. Og der er også sådan nogle hæfter med. Små søde hæfter med, som vi har brugt til at læse op af, fordi det er vigtigt at man, også i naturfagene, træner den sproglige dimension. Der er jeg ikke helt stærk endnu, men det vil jeg gerne være. Men jeg syntes at skoven i skolen, ikke har et niveau der er godt nok til udskoling. Jeg syntes det er et mellemtrinnet hvor de har deres styrke. (*Okay, så du ville mene at den skulle, at hjemmesiden skulle styrkes i forhold til udskoling.*) Ja det syntes jeg. (*Kender du det, der er lavet et nyt interaktivt kort, de har jo lavet det lidt om, nemlig, her*) Nej, jeg har ikke været inde og se på den det sidste år. Men jeg har brugt den en del da jeg, men så det kunne godt være at jeg skulle gå ind og dyrke den igen. (*For de har lavet sådan en interaktiv, jeg lavede nemlig sidste mandag et interview med hende Malene Bendix der står for hjemmesiden, og hun har lavet et interaktivt kort derinde, hvor man, uden at skulle være en bruger, kan logge på og så kan man selv, som lærer, simpelthen sætte en prik på et kort, og så skrive hvad det er man kan lave der, ved den prik. Det vil sige at andre lærere også kan gå ind og finde det I har lavet, hvis I har et spændende forløb, fx det i plejer*) Hvalsø turen ville da være oplagt for, altså ikke for alle skolerne, så langt rejser man ikke, det er kun fordi jeg bor der, men for Roskilde skolerne og Lejre skolerne. Så er det jo en færdigpakket tur (*lige præcist. Så det så også meningen, at lærere efterhånden rundt omkring i landet, det er nemlig hele Danmark, så kan man enten gå ind med fag og kigge, eller man kan for årgange, eller bare et område eller et eller andet, gå ind og søge både på selve kortet, eller under forskellige kriterier. Og der kan man så også se hvor der ligger naturskoler og hvor der ligger ude skoler og alle de andre ting. Lige nu bliver det ikke brugt så meget, men hun håber jo på at det udvikler sig. Men det er netop fra lærer til lærer. Med hvad der kan foregå udenfor. Netop for at styrke at alle klasserne kan være med. Ville du bruge sådan*

noget? Altså ville du slev gå ind og skrive noget ind? Man kan skrive aktiviteter ind. Eller forløb ind noget der kræver forberedelse.) Det ville jeg overveje, men i Albertslund kommune har vi noget der hedder Miljø blomsten, som lugter lidt af det der, hvor vi, i lokalet skal skrive vores aktiviteter ind. Så andre skolelærere her kan se hvad det er for nogle aktiviteter man kan bruge (*så det er sådan en hjemme side eller?*) Ja. Den er ikke helt færdig endnu, for Louise Sjøgren der arbejder på den sagde sin stilling op, og de har ikke rigtig fået en ny ansvarlig for den. Men det er meningen af den her miljøblomst skal færdigudvikles til skolelærere. Den har 7 blade. 1 for genbrug, 1 for natur, 1 for vand, og 1 for transport og 1 blad for, ja, det kan jeg så ikke lige huske uden af. Men der er 7 blade, og så skulle man kunne gå ind på de her blade, og så skulle der komme aktivitetskort. Enten til ude eller andre aktiviteter. (*Okay. Og det er en man kan finde på nettet nu eller? Spændende. - og den er udelukkende til Albertslund kommune?*) ja, det er for Albertslund kommune. Jeg ved ikke om du som borger har adgang, eller om man skal ind med en lærerkode. Jeg gør det altid med en lærerkode, så jeg ved ikke hvad borgere har adgang til. (*Det kan være min mor har. Hun er specialkonsulent ovre på Herstedvester*) Ja, så har hun, det kan du prøve at spørge hende om. (*Det kan være hun kan hjælpe det frem*) Miljøblomsten hedder den, du kan bare søge den på Albertslund hjemmeside. Og der har jeg i hvert fald lagt Vandturen med Poul Markussen ind, for den er jeg rigtig glad for. At han, nu laver jeg turen selv, men han guidede mig i starten, så man netop følger vandet og fortæller alle de historier der er om vandets løb fra Rådhuset og så til vi kommer ud til store Vejle Å og så kunne det sådan set godt fortsætte på en cykeltur helt ud til Ishøj Strandpark.

Har du en fornemmelse af, at dine børn er vant til, eller dine elever, er vant til at være udenfor i naturen, og når det forgår i udskolingsforløbet?

- Ja, det har jeg en klar fornemmelse af at de ikke er vant til (*de ikke er vant til? Okay*) Det er de altså ikke. Man kan være heldig at få en klasse engang imellem, men der hvor de virkelig lærer at færdes ude og også kigge, det er altså SFO. SFO'erne tager jo tit på cykeltur med dem forskellige steder hen. Ude og fiske med fiskenet eller ud og samle smådyr eller til stranden. Det er pædagogerne rigtig gode til.

Tror du de vil blive bedre, nu hvor pædagoger og lærer skal samarbejde mere i forhold til skolereformen?

- Det er ikke sikkert at det vil blive naturfagene der vil blive løftet. Det kommer an på hvor man, hvad man satser på, men Albertslund har jo det her koncept der hedder 'skole for alle' og der har de også en sætning der hedder naturfag for alle. Men jeg er meget i tvivl om hvor det bevæger sig hen i forhold til reformen. For reformen er jo så omfattende at jeg tror at fagene som sådan, i hvert fald for en periode, kan få det lidt svært, herunder også naturfagene. Det, jeg tror at vi bliver så koncentreret, eller at vi bliver så optaget af at skulle tage os af naturfagene, eller at skulle tage os af den nye skolereform, at vi glemmer vores fag. Vi skal lige ovenpå igen. *(Så der vil være sådan en overgangsperiode)* Ja, det ved jeg ikke. Jeg vil i hvert fald blive ved med at slås for at naturfagene får en fremtrædende plads, men det kan godt blive svært. Jeg tror at skolereformen kommer til at overskygge alt. Jeg mangler at fortælle noget. Men det er så ikke specielt om ude, men det er om naturfagene, at lige som på Herstedøster, så har vi en del levende dyr, der er nogle skægagamer, som jeg skal op og hente med hjem nu her. Så har vi vandrende pinde også, og har vi Gubbyer, og vi har haft mange flere før. Og jeg skal over Herstedøster skole på fredag og få nogle af deres vandrende pinde. Så skolerne har sådan lidt uformelt udveksling af de her dyr. *(Er det så noget der står i biologi lokalet eller?)* Ja *(er det så nogen børnene passer eller?)* Det er udskolingslinjen der de fleste gange starter med det der hedder den biologiske arbejdstime, hvor de bliver delt op og nogen skal ud og hente egeføjer og nogen skal ud og hente brombær, og nogen skal blive i lokalet og skifte vand og nogen skal skifte sand hos de her skægagamere og hente mælkebøtter. Der har vi sådan nogle små arbejdsgrupper, og det tager så en halv times tid. Nu har udskolingslinjen så noget der hedder livs mestring, det har de sidste 3 uger. Der kan jeg så gøre det selv. Jeg tænkte nemlig på, om man så skulle sige, at selv om de så har noget andet nu, så skulle de være med til de her biologiske arbejdstimer. Men det er for svært at få organiseret med de andre lærere. *(Ja, selvfølgelig. Det var da en spændende ide.)* Ja, det er de, de har udtrykkeligt meldt sig til naturfagslinjen for at få levende dyr. *(Så det er typisk)* Det har de udtrykkeligt bedt om. *(Okay. Det er da en god ide, give dem noget mere nærkontakt med dyr)* Ja de er meget interesseret i dyr. *(Er det, hvad er det for en type elever i så får på de naturfags linier, altså, kan du se en typisk type eller?)* Nej, da vi gik i gang med det, der var der næsten ikke nogen der havde meldt sig til naturfag. De kunne vælge mellem de her 3. vi ved ikke rigtig hvorfor, for de er i hvert fald rimeligt interesseret, men vi tror at de i større

omfang har valgt efter det vi hedder, har kalder det kærligheds princippet. Altså at de har valgt efter kammeraterne. Du vælger international linje – det gør jeg også så. De vil være sammen med nogle bestemte. Det betyder mere for dem, tror jeg, hvem de er sammen med, end hvad de har. Så ville vi ikke offentliggøre lærerne, vi ville ikke offentliggøre hvad det var for nogle lærere, for ellers havde de valgt efter kammerater og lærere. Og ikke så meget efter indholdet. Det gør de altså ikke. Jeg ved det ikke. Vi skulle så have undersøgt det efterfølgende, men det fik vi så ikke gjort. *(Nej, okay. Hvor længe har I haft de her linjer siger du?)* Jamen 7. klasserne, vi har kun haft det et år. Og der snakker man om, det er derfor jeg sådan har det lidt forskelligt med det der naturfag. Man snakker om, at næste år der skal vi også, der kommer de nye 7. klasser op og skal vælge, og der er der så sat andre lærere på, for jeg kan kun have et hold. Men man snakker om at lade hver skole stå for en linje, så Herstedøster skole kunne blive naturfagsskole, jeg tror nok de er gode, Herstedvester kunne bliver international skolelinje, Egelunds skolen kunne blive hvad de ville – de er altid sig selv derovre, og Herstedlund skole kunne så blive håndværk og design. Sådan har man snakket om at man på sigt vil, ikke lave profil skoler, men vil lade være hver skole tage en udskolingslinje. *(Tror du det vil påvirke valget for børnene?)* Nej, det ved jeg. I Glostrup har man gjort det samme, og de fleste har så valgt den linje, der er på den skole de er. Så man ikke en dag om ugen skal cykle over på en anden skole, ikke? *(Det er forhåbentligt nemmere i Albertslund tænker jeg, med alle de cykelstiger vi har.)* ja, det har de også i Glostrup. *(Har de det?)* Ja *(på samme måde?)* Ja. Men der er rygter om at man på sigt vil lave ikke rigtig profil skoler, men at hver skole skal have for eksempel er det 7. klasse og udskolingslinje i en linje. *(Okay. Er det så alle, altså også dem, de 7. klasser der så har valgt som de første her, efteråret sidste år, skal de så fortsætte, altså er de så naturlinje hele vejen op til 9. klasse)* Ja, det er de. *(Har i haft børn der har skiftet undervejs, også midt i skoleåret?)* Ja, vi havde for få børn, vi havde det så hyggeligt i starten, vi havde kun 13 børn, og der var så simpelthen for meget uro på de 2 andre linjer, fordi det var nye lærere der var kommet ind, som ikke kendte dem, som kun havde dem de her 3 timer om ugen. Så vi har måttet tage 5 børn. *(Hvor mange klasser har i ca. på hver årgang, egentlig?)* 3. Vi vil gerne være en tresporet skole. *(Ja, okay)* Så det passer med de 3 linjer, ikke? *(Jo, så kan jeg godt se, at når I kun har 13, så kan jeg godt se der måske er lidt for mange)* Ja, jeg tror de havde 24 og 27 eller sådan noget. *(Det kan jeg selvfølgelig godt se, det er måske lige)* Ja, det var helt okay. *(Ja, har det været nemmere at undervise når det kun, eller kun, er 13 der?)* Nej, nej nej. Det var ikke nemmere det er jo ikke fordi det er

13 børn, det er jo lige meget om det er 13 eller 17, det kommer an på hvad det er for nogle børn. Og vi havde de 13 søde, så fik vi 5 rødder. Men der er nu så i orden, for de kan godt lide det der med at vi kommer ud. De opfører sig eksemplarisk når vi er ude og gå tur. Derfor vil vi ligge flere ture ind næste år. *(Ja. Hvor i cykler rundt i Albertslund, eller hvor i tager længere væk?)* Vi tager nok fortrinsvist lidt længere væk. Vi skal ud og se på nogle flere økologiske landbrug. Ud med bus og tog. *(Ja, er det så til at overskue?)* Altså der er vi 2, der er vi altid 2 *(har du andre børn – har du også mellemskoletrin?)* Nej, jeg hører til i 9. klasses teamet næste år. Vi hører jo til næsten kun på en årgang nu. Men jeg er sådan en lidt særlig en, fordi jeg får fysisk, 3 hold på den nye 7. klasse. Så har jeg 8. klasse udskolingslinje og så har jeg naturfagene i 9.ende. Men det er meningen at hver lærer skal blive i en årgang. Og så prøve at dække de fag der er, og det er meningen at det skulle give mere ro. Vi har haft temmelig mange problemer med uro og forstyrrelser, og der har man så valgt at sige at, jamen vi vil så have klasser hvor vi har få lærere. Det skulle give mere ro i undervisningen. *(Ja. Det her med at I har uro i klasserne, tror du at det ville hjælpe hvis andre fag, ud over naturfagene, tog udenfor? Og ikke sad, altså uden for klasselokalet, tog, sat sig ud på græsplænen en gang i mellem, på jeres lækre fodboldbane lige herude, eller tog ud i Vestskoven der ligger lige nærheden eller?)* Jeg ved ikke hvor højt man må sige det, men det kommer meget mere an på hvad det er for en lærer, end hvad det er for nogle aktiviteter. Det ved du jo også Lærke, der er nogle lærere de går bare ind i klassen, så kigger de på børnene, og så er der ro. Og der er andre lærere der bliver der kastet rundt med stole. Det kommer an på hvad det er for en lærer. Må man godt sige højt efterhånden. Det kommer mere an på hvad det er for en lærer, end hvad det er for nogle aktiviteter. Det er lærerne der er den største enkeltfaktor. Men det er da klart at, uanset hvad det er for en lærer, så vil bevægelsesstrategien betyde noget. Det behøver jo ikke have noget med naturfag at gøre. Jeg ved ikke hvorfor de altid tørre den af på naturfagene. Men det gør de. Det kunne jo ligeså godt være i matematik eller dansk. *(Det er jo det. Okay)* jeg tror det ville give mulighed for at få mere ro, men den største enkeltfaktor, det er altså læreren. Er du ikke enig med mig i det? *(Jo, meget. Jo, meget mere end du, meget. Jeg havde ikke den bedste skolegang vil jeg så sige, fordi jeg havde en ikke specielt fantastisk klasselærer, som jeg fik i 3. klasse, som ikke rigtig så, jeg havde læsevanskeligheder, jeg var en lille smule ordblind. Vi havde haft en dårlig lærer op til 4. klasse, men skiftede så til en anden lærer, som var meget bedre, og som virkelig fik styr på de rødder som vi havde i klassen og sådan noget. Og så, men hun kom så aldrig rigtig længere end at jeg stadigvæk var den*

lille generte pige i 4. klasse som ikke kunne noget som helst i dansk. Så det påvirkede hende når hun gav karakter også da vi nåede op i 7., 8., 9.) ved du hvad, det kan jeg godt genkende. Jeg syntes det er så svært at give karakter. (Ja, altså jeg vil så sige, jeg er jo nået langt i dag, og sådan noget, det er slet ikke det, men jeg kan godt mærke at det påvirker min skolegang selv. Da jeg gik i folkeskolen. Til gengæld ser jeg svage børn, da jeg var lærervikar, der spottede jeg svage børn meget hurtigt, fordi jeg selv havde været en svag elev, der selv havde brug for ekstra hjælp. Så da hjalp jeg selv til. Fordi jeg var hjælpelærer et par gange. De havde en 5. klasse der havde dobbeltlærertime, fordi der var en masse rødder, så kom jeg over i den anden 5. klasse, og der var en masse dobbeltlærertimer det var første år der. Der var bland andet vikar timer hvor jeg havde den allerværste, lige så snart man tog ham ud, så var der ro i klassen ikke? Men det handlede mere om, at han havde indlæringsvanskeligheder end, altså han kom til at forstyrre de andre, han kunne simpelthen ikke) han kunne ikke (han kunne ikke forstå, han kunne ikke følge med når det var normal undervisning. Klasseundervisning. Jeg tror sådan en som ham ville fordel af, fx sådan nogle ture som du laver.) Ja (det der med at komme ud. Det snakkede du også om, med rødderne) vi har fået lidt mere styr på dem. Men altså det der kommer til at præge næste skoleår, og næste skoleår igen hos os, det er at hele inklusionstemaet har jo været utroligt svært at håndtere. Plus at vi ved ikke rigtig med den nye reform. Det eneste der står om for eksempel understøttende undervisning er jo at, vi skal følge folkeskolens formålsparagraf. Så på den måde, det er det eneste skriftlige der står. Så på den måde så vil det blive nogle svære år, så indtil, det ved jeg ikke, (så de næste par år vil blive) det, jeg tror det falder på plads igen, men det vil blive nogle hårde år i folkeskolen de næste par år. (Ja, har I, hvad det hedder, inklusionsklasser her?) Ja, vi har inklusionsklasser her, ja. Jeg arbejder i den ene inklusionsklasse, hvor vi i starten havde 8-9, vi havde 9 børn, og de 4 var meget vanskelige, og de andre var normalt fungerende. Og her i midten af sidste skoleår har vi måttet flytte de 5 normalt fungerende over i en anden klasse, for vi kunne ikke holde ud at se på at de ikke lærte noget. Så har vi de 4 gående i en klasse, for de er altså stadigvæk ikke nået, det er meget svært at få noget fornuftigt lære i gang med dem. Men nu forstyrre de kun sig selv. Ja jeg syntes det er hårdt at se på, jeg er jo gammel specialklasse, eller specialunderviser. Og det er hårdt at se på de her normal klasser, der bliver knust af 2 eller 3 inklusionsbørn. Ressourcerne er jo ikke fuldt med. (Nej. Tror du for eksempel det her med at hvis man tog klasserne mere og mere med ud i naturen, også sådan nogle klasser hvor der er 1 eller 2 som har specialbehov, vil det gøre det nemmere for læreren at

håndtere, altså jeg tænker der er højere til loftet, hvis man kan kalde det sådan, når man render rundt ude i en skov. Tror du det vil hjælpe at alle børn lærte noget hvis man havde klasser med sådan nogle specialbørn, børn med specialbørn også var med, udenfor?) Jamen det er ikke sikkert at alle specialbørn ville have glæde af at man kan få rørt sig mere. Og der er jo stadigvæk et stort lærings potentiale, både i at sidde i klassen og udvikle nogle metoder som omfatter alle børn. Men også i forhold til ude, der er ikke en metode der er rigtig Lærke, det er ikke sådan, at bare fordi man kommer ud, så vupti, så sker der en læring. Nej det er det ikke, og det er heller ikke sådan, at bare fordi man kommer ud, så vupti vil specialbørnene fungere. Der vil være nogle specialbørn der hader det. *(Ja, det er jo fair nok.)* Og der vil også være nogen specialbørn der er specialbørn på den måde, at de har meget svært ved at overskue det, fordi der er jo en anden struktur når man er ude, der er jo nogle børn, både specialbørn og også almindelige børn. Det er jo ikke sådan TJU specialbarn, TJU normal barn, der har det alle raller bedst med faste rammer og nu sker der det, og nu sker der det, uanset om de har diagnose eller ej. Og der er nogen specialbørn der elsker det der med at de kan få lov til at løbe lidt foran og lidt bagved, så kan man lige komme op og høre lidt og så kan man drøne rundt igen. Så der er ingen automatisk i at ude er bedre. Det mener jeg virkelig ikke at der er. Der er nogle ting man lærer bedre ude, men det gælder alle børn, eller, det er ikke særligt for specialbørn. Jeg tror det gælder om at variere undervisningen, så man på en eller anden måde får fat på alle børn i løbet af et skoleår, og herunder også ude. Men der er også varierede undervisningsmetoder i den almindelige undervisning, almindelige klasseundervisning. Så sådan som jeg har set det, så er ude ikke sådan et tryllestøv hen over, og så er alle problemer løst. Og det kommer også an på hvordan man tilrettelægger sin udeundervisning. For jeg syntes jo det er vigtigt at der er noget kød på, når man kommer ud. At der er nogle ting man skal se og iagttage. Og derfor er det så vigtigt at have den der før, under og efter, når man tager på sine ture. Det er det jeg vil kalde en faglig tur. Det er selvfølgelig også en oplevelsestur hvor vi bare tager ud. Men man skal skelne imellem hvad for en funktion ude har. Man kan tage i badesøen, så er det en oplevelsestur, ikke? eller en social ryste sammen tur. *(Jo, det er rigtigt. Det er også dejligt at have den badesø.)* Ja, det er da også dejligt. *(Den er god, der er Albertslund rigtig heldig. Den brugte vi også, men det var så mest i idræt.)* Ja. Og tage en tur i badesøen ja. *(Ja, det var om foråret, når badesøen åbnede, så i stedet for at bruge 1½ time i en hal et eller andet sted, så cyklede vi i badesøen. Men så havde de nogle gange, det gjorde vi hvis vi havde nogle år, eller vi havde 1 år, var det i 8. klasse hvor vores*

idrætstimer lå som det sidste.) Ja, så kunne i blive derovre. *(Ja, så kunne vi blive derovre bagefter. Og sådan noget)* Ja, hvor dejligt. *(Men så var de også sikre på at så var alle med, ellers så var der jo altid de der typiske som ikke havde lyst til at dyrke idræt, som bare sad og kiggede ikke? For alle var jo ligesom med når man tog i badesøen fordi alle havde jo lyst til og blive der bagefter og hygge og sådan noget, så var man der som klasse og sådan noget, det syntes jeg var super hyggeligt)* så har du også fået løst, hvis man gør det i dag i idræt, jeg er ikke idrætslærer, så det ved jeg ikke, men så har du også fået løst det med bevægelsesstrategien, for man kan ikke gøre andet end drøne rundt når man er derovre. *(Nej, det kan man ikke. Men der er heldigvis også plads til det jo.)* Ja *(så det er fedt)* Ja *(jeg tror faktisk mere eller mindre at det var det.)* Er der gået en time?!? *(Nej, der er gået 3 kvarter.)*
Nå, men så må det være det

Det må være det altså, det er fint, det behøver jo heller ikke være en time. Har du andet du vil tilføje, sådan?

- Ja, jeg kunne godt tænke mig at man gjorde lidt mere ud af det jeg kalder naturen. Jeg kunne godt tænke mig at vi var nogle flere der arbejdede sammen om at der var noget naturfagligt at lære lige nøjagtigt i lokal området. Altså at der var nogle flere der hjalp med at spotte de der særlige punkter der er at se. *(I Albertslund kommune simpelthen.)* Ja, altså sådan nogle, en tur på 3 kvarter eller 1 time, sådan kortere ture som man kunne ligge ind spontant ikke? *(Så et samarbejde mellem naturvidenskabelige lærere)* Ja *(på skolerne eller?)* Ja, at vi arbejdede med det vi, vi har jo noget der hedder en kommunal miljøgruppe, som Leila, har du hørt om Leila? *(Nej)* Leila er naturvejleder, naturfagsvejleder i Albertslund kommune, og sidder nede på rådhuset. Din mor kender hende, for hun startede på Herstedøster skole med at have en stilling som biologilærer, og så havde hun den anden halve stilling som naturfagsvejleder for alle skoler på kommunen. Og Leila har et netværk, hvor vi kommer ind, og skal udveksle erfaringer om alle mulige forskellige ting. Og Leila hun er udeskole ekspert. Med stort U. *(det er jo ikke dårligt.)* Nej *(det er da også en god ide og)* Hvis du kunne, hvis hun har tid, så skulle du se om du kunne få fat på hende Lærke. *(På Leila, hvad hedder hun mere end Leila?)* Leila Buchard *(så hun sidder oppe på kommunen)* Ja, hun sidder på rådhuset. *(Ja)* og er ansat som naturfagsvejleder *(det må jeg så se om jeg kan prøve at få fat på)* hende kunne du prøve at se om du kunne få mulighed for at interviewe for hun kan den overordnede strategi for udviklingen af naturfagene. *(Ja, på alle 4 skoler)* ja, på alle 4 skoler. *(Okay, det vil jeg prøve at se)* Hun er halvside naturvejleder og så skulle hun være halvside lærer, hun startede på

Herstedøster skole, men valgte så at sige det op og laver så det andet for den anden halve tid. Smadder dygtig pige. (*Jeg vil prøve at se om jeg kan få fat i hende og tage en snak med hende. Helt sikkert. Tusinde tak for hjælpen, det var det.*)

Appendix 4

Herstedlund skole – Teacher 4

”Fortæl lidt om dit job som lærer her på xxx skole. (Hvor længe, lærer i hvad.)

- Ja, så skal jeg jo til at regne, jeg har været lærer i 34 år, og der har jeg været ni år ude i Ballerup på en almindelig folkeskole, så har jeg været ni år på en friskole, så har jeg været resten af tiden her på henholdsvis Hyldager og nu hedder den Herstedlund skole. Jeg har haft næsten alle fag, det jeg arbejder mest med nu det er dansk, jeg har en ordblindeklasse, så er jeg læsevejleder, så har jeg natur og teknik og der har jeg taget et liniefag i natur og teknik og der har jeg i år fire timer i nogle fjerde klasser, men jeg har haft hjemkundskab, jeg er matematiklærer, jeg er all-around. *(Du har været lidt af det hele.)*

Hvordan bruges naturskolerne pt. i børns læring i skolen?

- Altså jeg bruger det i natur og teknik og der har jeg en holdning om at jo mere de får op under neglene jo mere de kommer tættere på naturen, jo mere de rør ved tingene jo tættere de overhovedet kan komme på det jo bedre. Og det er mit princip og så ved jeg ikke om jeg er så bevidst om at bruge naturen i de andre fag eller i læsningen. Altså det er jo et redskabsfag som skal gøre dem i stand til at læse de bøger som handler om naturen kan man sige.

Hvor ofte er du derude med dine elever?

- Det er forskelligt. For eksempel den nye folkeskole reform den lægger op til man skal rigtig meget ud og fordybe sig. Jeg skal have to fjerde klasser hvor der er 27 elever i hver, der er inklusionsbørn hvor der ikke er støtte på og derfor så, jeg har lige lavet min årsplan i natur og teknik, der har jeg lavet den sådan at det er nogle ny børn, det første forløb foregår her på skolen, men vi er udenfor. Vi skal have om vejret, så vi skal udenfor og måle på temperature og føre regnskab med vejret og sådan noget, men langt væk det går vi ikke. Næste forløb handler om sten og der skal og min makker så diskutere om vi tør tage af sted, for hvis vi bare skal have vores to klasser med så er det 54 elever og det synes vi er ret vovet og kan ikke få lov af skolen til at få en ekstra mand med, så hvis der sker noget. Så det er med til at forhindre at vi kan bruge naturen og komme ud, men altså jeg synes det er vigtigt at være ude, jeg synes det er vigtigt at være tæt på naturen. Indtil nu, det kommer n på hvad du definere som natur, fordi for eksempel har vi fundet herude på græsplænen i et frikvarter fundet en død fugl og den tog vi indenfor og skar op og dissekeret. *(Det synes jeg også er natur, det er det der med*

at komme uden for klasselokalet og uden for skolens fire vægge) så har vi sidste år også besøgt Roskilde slagteriskole, hvor de har set hvordan grise bliver slagtet og så fik vi, vi søgte fødevarestyrelsen om vi måtte få lunger og hjerte med hjem, så fik vi tunge, spiserør, luftrør, lunger, hjerte, lever, nyre med hjem. Så vi skar hul på luftrøret og satte en slange ind op puste lungerne op, og så på de andre ting, vi rørte ved det, vi dissekere det og så hvordan det så ud indeni. Så har jeg hver gang jeg har været på tur, jeg er med i det der hedder geograf forbundet, og der har jeg været på en rundtur hvor jeg var guide eller jeg var medarrangør der var vi på Saltholm og fordi der ingen rovdyr er, så ligger der indtørrede gæs og jeg tog sådan en med hjem og så dissekere vi den. Så har jeg været på Samsø med geograf forbundet, så tog jeg alle deres grøntsager med hjem og skulle se om de vidste hvad de hed og skar dem op. Alt hvad jeg kan finde der er særligt når jeg er på tur, på mandag tager jeg til Zanzibar der skal jeg havde nogle af de mange krydderier, de har, med hjem. Så hvis vi ikke kan komme derhen, så tager jeg tingene ind i klassen. Robin, min søn, han har lige været i Ghana og han havde kakaofrugt med hjem til mig, sådan en rigtig levende kakaofrugt. Det elsker ungerne, jo tættere vi kommer på ting jo bedre. Så det er mit motto, hvis man kan sige det sådan. Jeg elsker at rejse og være ude og opleve så har jeg tit nogle ting med derfra eller også laver jeg en lysbilledserie fra Samsø, så ser de hvordan fabrikken fungerer derover, hvordan grøntsagerne kommer ind og bliver lavet om til rødbedesaft.

Hvilke fag er det knyttet til? hvordan indgår natur konkret i disse fag?

- De bliver fjerde klasse næste år og så har jeg haft femte og sjette nu her. Det var fordi vores skoleinspektør spurgte om der var nogle der havde lyst til at, alt i alt i samfundet efterlyser de natur og teknik, fordi de efterlyser innovation så vi har nogle produkter vi kan udvikle og fremtidssikre Danmark. Og det mærkes jo ned i folkeskolen, så de vil gerne have uddannet nogle natur og teknik lærere, og det blev jeg så, og fordi jeg har den baggrund jeg har med at have rejst meget og elsker det med at opleve, hvordan hænger verdenen sammen, så sagde jeg det vil jeg da gerne og fik så lov til det og så har altså de klasser som jeg har.

Hvilke praktiske og organisatoriske forhold (muligheder og barrierer) påvirker hvad du gør? (Det kan fx være adgang til at komme i naturen med bil, cykler osv., Det kan også være skoleskemaernes struktur, osv.)

- Ja, der er mange lærer der ikke vil have faget. Det første forløb sidste år var at tage ud til store Vejleå der løber her ved siden af og der havde vi iPads med vi havde net med og vi havde

fiskestænger, vi havde små kar, der var rigtig mange ting som man skulle finde frem. Så der er meget praktisk forberedelse, hvor hvis du for eksempel har matematik, så går du bare ind og ryster af nærmest. Det er mere teoretisk forberedelse. Det kræver jo du har et godt udstyr, at det er systematiseret ellers kan det tage rigtig lang tid og vi er to skoler der er slået sammen og det først nu nogenlunde ved at falde på plads nu. Så det kan være en forhindring. Og så var det sådan med de der iPads at der forsvandt en i forløbet, det gør jo for eksempel at jeg vil ikke, det begrænser jo ikke at jeg kommer ud i naturen, det begrænser jeg bruger ikke iPads for at tage dem med ud, de tør jeg ikke eller det vil jeg ikke bære navn til. Men der startede vi med at tage ud i naturen og det gør jeg for det meste lige efter skolestart og så til efteråret og lige sådan til påskeferien og til sommerferien.

(Kort afbrydelse af kollega)

Føler du dig fagligt og pædagogisk 'klædt på' til at kunne undervise i dit fag i naturen? – hvad skal der til for du gør?

- Ja, men altså jeg har, det tænker jeg selv, jeg ved ikke hvad andre synes, at jeg har en anden baggrund, fordi jeg har taget en lærer uddannelse på Tvind, og der var principperne ud og lær. For eksempel der vi tog liniefag i geografi, så tog vi cyklerne sammen med universitetslærer og cyklede ud i naturen og oplevede tingene og stod og så stjernehimlen, sov på loftet hos to bønder. En bonde der boede på den ene side af isstilstandslinien og en der boede på den anden side. Det er sådan et princip jeg hele tiden har fået med mig og jeg går rigtig meget ind for. Hvis det stod til mig så skulle det nærmest være sådan at eleverne kom på en Europarejse eller verdensrejse og ud at se verdenen og opleve tingene, det vi for eksempel gjorde på friskolen tog de små elever til Spanien, fordi det er det første sted i det subtropiske klimabælte, og du ser kaktusser og figner og appelsiner. Ved selvsyn, med øjnene kan du se at det er noget andet. I stedet for at se det i en bog og for at vide det her i subtropisk klimabælte osv. Så det vil jeg rigtig gerne bruge meget af, jeg synes faktisk, en ting jeg synes er rigtig dårlig, hvis jeg skal tage en klasse ud, og skal have ansvaret for 27 elever hvor nogle af dem er inklusionsbørn og der ikke er støtte på, det gør jeg ikke.

Hvilke praktiske ting skal ændre sig for at du ville overveje at undervise i naturen? Jeg kan hører du gerne vil have en ekstra lærer, er der andre ting du gerne vil have skal ændre sig?

- Nej det tror jeg egentlig ikke, det er meget den der sikkerhed. Jo det kunne være fint jo flere grupper jeg kan dele dem op i, jo bedre, men jeg vil gætte på hvis vi var to lærere his der skete

noget med en, så kan den anden blive sammen med flokken og den ene tage sig af det der barn. Det er nok det vigtigste ellers så ville jeg gerne tage ud, jeg bruger det rigtig meget. Vi havde en flexuge sidste år, der var vi ude hver dag. Vi var ude og opleve noget hver dag, en dag var vi i København og gik langs Københavns havn og på kastellet, så oplever vi alt det vi oplever undervej, det er ud og oplev, ud og se. Kom ombord uden at det var aftalt, spurgte vi en båd, en marinebåd der lå der om vi ikke måtte komme om bord og se den. Det kom vi så, fik hilst på de mennesker og hende hilse på Amalienborg, gjorde så mange ting, var på det der slagteriskole og hvad gjorde vi mere, kan ikke lige huske det nu, men bare ud ud ud! Det skal så igen funderes til noget teoretisk, fordi det dur jo ikke bare at være ude, men det bare, for eksempel kan jeg for min egen skoletid der havde jeg en biologilærer, som en gang tog på tur med en til naturhistorisk museum, det kan jeg stadigvæk huske at jeg var afsted, fordi det var sjældent, det var en ting, men det der at det var læring på en anden måde.

Kan du mærke en forskel på de børn du har med ude, forhold til når de sidder i klasselokalet?

- Ja, bestemt, de elsker det, de vil så gerne på tur og de er død nysgerrige, jo mere jeg kan give dem, jo bedre. Selvfølgelig er der forskel på klasser, men jeg har som opgave når jeg har natur og teknik, at oplyse en naturfaglig interesse, hvordan hænger verden sammen, hvorfor ser det sådan ud, hvorfor vokser der slags blomster her, hvorfor lever der moskusokser på Grønland, alt muligt hvor de skal undre sig. Og derfor har vi også til næste år et emne der hedder hvorfor, hvor de bare skal stille spørgsmål. Vi prøver i hvert fald.

Kender du 'Skoven i Skolen'? Ville du bruge det?

- Ja, nogle gange, for eksempel har jeg bygget sammen med en læsesvag elev bygget en sæbekassebil, hvor jeg fandt opskriften på hjemmesiden, der er mange muligheder på den side. *(De har lige lavet den om, det ved jeg ikke om du har opdaget. Hun har lagt den der hedder udeskole.dk sammen med skoven-i-skolens hjemmeside og så har de lavet et interaktivt kort hvor man som lærer uden at skulle logge ind som bruger, men som lærer kan gå ind og lægge nogle aktiviteter for lokalområdet, sætte en prik på kortet og så kan andre lærere i landet, gå ind og finde og så håber hun på, hende Malene Bendix som har hjemmesiden, at bygge den op til at der ligger mange ting fra lærere rundt omkring, sådan så i her i lokalområdet, der har forskellige lærere lagt noget ind, og så kan i andre også bruge det og sådan noget, ville det være noget du ville bruge? Ville du bruge tiden på også at ligge noget ind på siden også?)* det ved jeg ikke om jeg ville, men jeg vil gerne bruge det de andre har

lavet. Det er jo så det. Der er jo også den der mulighed med at du kan, mange elever i dag har jo deres mobiltelefon og der kan de faktisk tage på ture og så kan de bruge deres mobiltelefon til en guidet tur i et eller andet område hvor de for at vide, så og sådan, så ser du for eksempel voldene ude i Rødovre, så står du der, så tænder du for din mobil, så kan du se hvordan det foregik dengang, så er der en film der viser lige præcis det sted du står da der var krig eller et eller andet. Så der er masser af muligheder, men jeg tror ikke der bliver ret meget tid til det andet, fordi vi har meget snær forberedelsestid, så for mig gælder det om sno mig så meget så muligt i forhold til ikke at få stress næste år, for vi skal arbejde meget mere, vi skal have flere timer og vi har nogle bestemte tidspunkter vi skal lave forberedelsen på og jeg har bestemte tidspunkter jeg har møder. Jeg ved ikke endnu om vi kan nå det. Det må vise sig i praksis. (*Så det vil sige du bruger hjemmesiden allerede, og du bruger den til alle klassetrin og du bruger den til alle klassetrin du har*) altså jeg ved den eksistere, men jeg for eksempel skal lave en sæbekassebil, så går jeg ind og søger på sæbekassebil og så ved jeg skoven i skolen, den er rigtig god, fordi den er på et niveau som børn kan forstå og det er lige til at tage fat i, de ting som er der og der er masser andre aktiviteter som den slags som jeg synes er gode. Så det er sådan en ting som jeg ved eksistere, hvis jeg søger for eksempel på sæbekassebil så står der bl.a. et af linksene er skoven i skolen. Så ved jeg det er rettet mod folkeskolen, så det er der jeg går ind for at sætte mig ind i det.

Hvad så med naturskoler, det bruger du så også meget?

- Ude hos Uffe, (*hvilken en af det er det?*) Uffe er et navn som driver naturskolen ude i skoven der hedder Vestskoven. Og så er der den ved Hersted Høje, den har jeg ikke brugt så meget, lidt har jeg brugt den. Ikke meget, fordi Uffe han guider rundt, og laver ture, det er der ikke, der skal man klare sig selv på Hersted Høje. Der er materialerne, men du skal selv gennemfører det. (*Så du bruger mere den ude i Vestskoven, det jeg forestille mig der var noget tryghed i*) ja, og så jeg har ikke alt viden som lærer, det vil sige jeg skulle gå hele skoven igennem og finde ud af hvor ligger rævehulen henne og han har erfaring for det er kun det han laver, så bliver han selvfølgelig dygtigere til det. Jeg kunne godt tænke mig vi, vi har ikke som lærer den, det er jo ikke målet vi skal kende navnet på alle planter og dyr, vi er jo ikke på det niveau uddannet, men vi skal ligesom kunne sige til børnene kan vi se forskel på de her ting og hvorfor er der forskel på de her ting så kan vi gå ind og at undersøge, hvad hedder de egentlig, de skal være mere undersøgende end vi skal dossere dem, det er ikke sådan noget udenad lære i dag. Man kan godt få det sådan lidt som lærer, ej jeg kender navnet på den

blomst eller de blade, men altså det er okay, det har vi også fået af vide på vores uddannelse. Men så er det jo godt have nogle der er eksperter på området. Vi har jo sådan en bred faglige uddannelse hvor der er forskellig ting vi skal kunne.

Ville du bruge naturskolerne mere, hvis man lavede et tættere samarbejde så også andre lærere, de ikke naturvidenskabelige, ville bruge naturskolerne mere?

- Vi har et tæt samarbejde vil jeg sige, altså Uffe, nu stopper han desværre, han har været sådan en ener, for han har også været i god kontakt til børnene, sådan kunne lave sjov med dem, samtidig også sætte dem lidt på plads, havde en hund de var helt vild med, truttede i et horn når de skulle starte og du ved have sådan en god kemi med de der unger og gjorder det spændende for dem, men hvad der sker nu det ligger lidt hen. Bliver det lejet væk, kan der findes en ligesom ham, du ved, der er nogen der bare kan det der. Kan formidle, det kunne han virkelig, hvor vi andre også blev inspireret, men han stopper nu og jeg vil smadder gerne bruge det sted, hvis det er sådan at der kommer at være en jæger der eller en eller anden underviser. Han var skovfoged, tror jeg nok samtidig med. Fordi han har været der, har næsten alle klasser været derude mindst en gang om året. Det kunne selvfølgelig også vokse, men der er også andre ting vi skal lære, måske vi til at have noget mere nu hvor der er flere timer og vi skal være med ude, nu kommer vi til at se, det kommer an på hvad tilbuddet bliver, det ved vi ikke. Så har vi vikingelandsbyen, hvor vi også er ude, hvor vi bruger naturen til at lave mad, slagter et får og de kan overnatte derude i syv døgn, nej jeg mener et døgn, men det var fordi det var syvende klasse der overnattede derude. De kommer tæt på naturen sover ude i den, laver mad selv og klare sig selv, hugger brænde. Altså hvordan overlever man i naturen, det er også den del af at være tæt på naturen. Kommer der nogle tissemyrer der går over ens dyne om natten, der lugter af røg, hvordan skal vi ellers holde varmen og der er en ko der brøler, fugle der pipper. *(Det er altid været et dejligt sted)* ja, det har det.

Jeg har ikke så meget mere end det, har du noget du vil tilføje?

- Altså hvis det skulle være helt perfekt, så skulle der også være en lærer på skolen der brændte for det. Det gjorde, hende du snakkede med sidst, Joan, hun er ligesom den der brænder mest for det her, men der har været en til som er gået på pension og hun havde kæmpe områder med planter oppe i biologilokalet og dyr havde hun og passede dem. Jo mere læreren brænder for det, jo mere bliver det også videre formidlet til børn, men det er jo også et stort arbejde at passe det sommeren over. Vi har også snakket om at vi skulle have skolehaver, det er der

nogle der snakker om, det havde de ovre på Hyldager skolen, det er også en mulighed, at man kommer tæt på naturen. Jeg synes i hvert fald det er vigtigt at de får respekt for naturen, at de kender den, at de oplever den, for der er rigtig mange børn der nu sidder indenfor foran computeren og hvis de også ligesom skal tænke på naturen for fremtiden, ud i fremtiden, så skal de også have et kendskab til naturen og holde af den. Jeg gik en tur, vi havde et forløb der hed det handlende om planterne, der findes der ude i Hvidovre noget der hedder planetstien og der var en rute på seks kilometer, børnene var ved at dø, det var skønt tur nogle af dem var ved at dø fordi det var så langt at gå og nogle. Det er ikke dårligt ment, men jeg tror nogle, der ikke så meget tradition for i de tosprogede familier at komme ud, de tager gerne ud på picnic, det er fint nok, men der er ikke så mange der går ud for at opleve naturen direkte. De nyder at være derude og men ligefrem. Jeg kan huske med mine børn, dem kunne jeg for eksempel finde på at vise en myretue, den tog jeg så fire gange om året og så så de en myretue, hvordan så den ud om vinteren, hvordan udvikler en myretue sig og de tror jeg ikke der andre der, altså tosprogede forældre der gør, eller kommer med ud og gå en lang tur opleve dufte, mærke naturen, det tror jeg godt kunne opgraderes, men en ting for mig er at have styr på eleverne for eksempel. Hvis der er en der er inklusionselev som normalt har været i en specialklasse eller specialtilbud, så er det ikke bare lige, så kunne man gøre det sådan at man sagde den elev skal blive hjemme, men det ved jeg ikke om det er muligt. Jeg tager ikke afsted hvis jeg ikke føler mig tryk. Det bliver jeg nød til, for det er mig der hænger på den hvis der sker noget. (*Selvfølgelig, det vil også forplante sig til eleverne, hvis du føler dig utryk så kan eleverne mærke det.*) det der er at når jeg føler mig tryk når eleverne gør hvad jeg siger, hvis der er en elev der ikke gør hvad jeg siger når jeg siger stop eller gå til venstre, så bliver der ingen tur. Og hvis så er afsted på en tur hvor jeg tror de vil gøre som jeg siger, men ikke gør det så kommer de ikke med på næste tur. Men altså, jeg synes det er meget vigtigt de kommer ud i naturen kan du nok hører, men ellers tror jeg ikke jeg har mere at tilføje.

Appendix 5

Malene Bendix – ”skoven-i-skolen.dk”

Hvordan bruger i hjemmesiden? Er du ude og kontakte folk eller folk kommer til jer via hjemmesiden?

- Folk kommer til os via af hjemmesiden, vi er en lillebitte organisation som du kan se. Det består af mig som koordinator og så kan jeg trække andre ind i huset her i forskelligt arbejde for eksempel, vores webmaster når vi skal lave hjemmeside, naturvejledere når vi skal lave materiale og så arbejde jeg sammen med mange andre uden for huset, altså lærere, folk på læreruddannelsen, forskere, lærerstuderende osv. Så alle mulige mennesker arbejder jeg egentlig sammen med omkring at lave materialet, men det er kun mig der sidder med det. Så det vil sige når vi er landsdækkende, så kan jeg jo ikke komme rundt til alle mennesker, og alle mennesker kan ikke sende en rapport ind til mig som de gør i ”grøn flag – grøn skole” eller så det er meget mere løs tilknytning, så det er egentlig hjemmesiden hvor folk kan gå ind og det der har stået i vores formålsparagraf hele vejen igennem er vi skal ruste lærerne til selvstændig arbejde, og så var vi startet ude i skoven og i dag er det mere både skoven og alle andre uderum, kan man sige, andre naturtyper også i byens rum. Det er det hjemmesiden skal ruste lærerne til selvstændig at tage fat i deres eget fag, og så få ideer til hvordan de kan arbejde ude med faget som supplement til den almindelige inde undervisning.

I skriver noget med at der bl.a. bliver afholdt kurser med naturvejledere?

- Ja, vi har forskellige naturvejledere som vi kan henvise til som er gode til at lave udeskole kurser. Og vi holder også selv, vi har holdt mange i årenes løb, men efterhånden så er der så mange andre der er gode til at holde kurserne, så der peger vi bare ud også på læreruddannelsen er der også forskellige steder hvor man arbejder med det, også som eksterne kurser og så videre og videre. Så jeg prøver faktisk nu at samle et nyt kursusnetværk, men jeg har en masse naturvejledere som jeg henviser folk til. Men det er en mangel varer lige nu, kurser, vil jeg sige.

Hvad er det for nogle lærer der er med disse kurser? Er det naturvidenskabelige eller er der også andre?

- Der er alle mulige. Vi har jo også ud over kurserne det her netværk der hedder ”udeskole net”, som er blevet en forening, hvor vi holder netværksmøder 2 gange om året eller

foreningsmøder, en gang i øst Danmark og en gang i vest Danmark. Og der er jo rigtig mange lærere og naturvejledere og alle mulige mange andre som deltag på de her netværksmøder, det er tværfagligt. Men der har vi både en oplægsholder, sådan teoretisk og en masse praktisk, workshop som både er netværkets medlemmer og fra nogle vi inviterer ind udefra. Der er også, kan man sige, en masse sparring og snak og hvor man for mulighed for at prøve en masse forskellige ting af. Og de netværks det sådan, det kan være dansk, uderummet - faglig læsning, og det kan være udeskoler – science, fortælling tror jeg bliver det næste. Eller det kan være udeskoler, nej det næste møde kommer til at handle om historie eller brugen af museum i udeundervisningen. Så det er alle mulige forskellige veje, rummelig udeskole og for børn med særlig behov og så det kommer an på hvilket tema vi nu lige tager op. Og det afspejler den der brede tilgang.

**Det er kommet en skolereform, tror du det vil komme til at bevirke brugen af hjemmesiden?
Tror du der vil komme flere lærere til eller?**

- Det håber jeg. Man kan sige nu, det er gået fra det var meget græsrods båret, jeg har arbejdet med dette her i 15 år. Og fra starten så været med til at introducere ideen til udeskole i Danmark. Sammen med Rødkilde projektet, vi blev sat i gang på samme tid, kan man sige og det har det jo fra den tid af været utroligt græsrods båret. Altså, der har været to skoler på mit kort dengang og så ligeså stille så vi op pludselig på at have 300, så der er, så det kommer lige stille nedefra, at folk har tænkt, hver især ”det her er en god ide, det vil jeg” og så sammen med en kollega har de sat det i gang på deres skole, så det er kommet lige så stille nedefra og det der sker nu, det jo at med reformen, så kommer det lige pludselig også ovenfra. Så pludselig bliver det. Og der har vi så også det der udeskole net og selv været med til at lobbye ind i undervisningsministeriet og sige det her det skal i simpelthen tage fat i, og det har de gjort nu, så nu sker der noget ovenfra også, både med skolereformen og der bliver også de her 65 demonstrationsskoler i gang som skal arbejde med udeskole, på alle klassetrin og i alle fag. De vil selvfølgelig også have kæmpe indvirkning, de kommer til at udvikle. Det er ligesom en ide der er sat i spil, og vi er med til at udvikle den via af vores hjemmeside så er der en masse folk der har udviklet rundt omkring på skoler og nu kommer der ovenfra et lovkrav om, ikke udeskole, men om at nogen af udeskolens metoder bliver taget i brug. Og en masse afprøvning på disse demonstrationsskoler og på skoler over hele landet, så udviklingen forsætter bare så som jeg ser det. Vi er slet ikke færdige endnu, vi er slet ikke i hus, men didaktikken vil blive nu videreudviklet meget mere bredt. Og det vil sige fra start her det været

ildsjælene der tog fat i det og nu vil det så være mere den brede gruppe af lærere, som bliver tvunget til at ikke bare at tænke klasseværelse når de planlægger deres næste år, men også tænke kunne der være andre rum, nogle andre uderum vi kunne tage ind. Og for mig ser det ikke kæmpestort og revolution, det er i virkeligheden bare at dreje den didaktiske knap bare en kvart omgang så man tænker sit eget fag, man tænker så bare flere rum ind og selvfølgelig også flere undervisningsmetoder, hvor man var mere anvendelse orienteret og arbejder mere med ting man bygger, undersøger, skaber osv.

Er der nogen steder i landet hvor du har større succes? Har du en ide om hvor det bliver brugt mest?

- Det er spredt ud over, vi har lavet det her Ph.d. projekt, på vores nye hjemmeside har vi ikke det ikke endnu. Vi for en masse (*jeg har ikke kunne finde det på hjemmesiden*) det er fordi vi har jo haft en kort med en masse på udeskoler, hvor det er jævnt fordelt, og vi får også nogle nye tal, vi er ved at ringe rundt til nogle forskere, du kan se det her Ph.d. studie fra 2007 og det jo, og der er det forbavsende jævnt fordelt, der lidt færre i Syd- og Sønderjylland, men der er mange i København, men der bor flere mennesker, men alligevel. Der vil jeg sige på det kort vi have på den gamle hjemmeside, der var det også meget jævnt fordelt. Så det jo lidt skægt, at folk over hele landet som egentlig tager fat i det. Man kan sige på landet har man jo utrolig gode muligheder for at komme ud i naturen, men i byen er man så også, der bruger man jo også de muligheder man har som park, men også alle de kulturelle institutioner

Ved du om der fra Albertslund kommune? Det er nemlig min case? Om der nogle skoler specifikt, jeg har ikke interviewet skolelærere endnu, men de virker ikke som de kender til det, dem jeg har snakket med.

- Nej, det er rigtig ærgerligt jeg ikke har kortet fra den gamle hjemmeside, for de var nemlig, der kunne jeg bare gå ind og kig hvad vi havde, men der kommer et kort er så jeg ved det faktisk ikke. Jeg kan ikke lige hjælpe dig med det. (*Hvis der kommer et kort på hjemmesiden, så kan jeg selv finde det senere*) det vare lidt for der en nogle forskere som er ved at ringe rundt til alle skolerne for at hører hvordan de arbejder med det og så skal vi så have det lagt ud, men det kommer her, når du skal skrive speciale, så du har noget tid. (*Ja, jeg skriver nu her og så til oktober, regner jeg med*) jeg kan se om jeg kan sende dig et link, ja se om jeg kan finde noget. Jeg tror der er nogle i Albertslund, så jeg tror, der er i hver faldt i Ballerup.

Jeg tror Hareskoven skole og lilleskolen bruger det, der er en der hedder Keld Nørgaard på Hareskovens skolen (*det må være Ballerup, næsten*) ja det er, det hedder Furesø kommune.

Der ligger nogle videnskabelige artikler på hjemmesiden, nogle af dem er norske og svenske, er det derfra du har fået ideen da du startede for 15 år siden?

- Ja altså man kan se, altså selve. Da vi satte skoven-i-skolen i gang i 99, da var et af de opdrag vi fik, det var at vi skulle lave materialer til alle klassetrin og vi skulle ruste lærerne til selv at arbejde med det ude i skoven, med skolens fag. Vi valgte så at gøre det på den måde, altså, vi kunne godt have valgt at fortolke sådan at vi havde lavet materialer ligesom vores nabo skoler i Sverige og Norge, hvor de siger det var meget på skovbrugets præmis hvor man sagde man kom ud og så hvordan vi fælder, kom ud og se hvordan vi laver papir, eller hvordan et savværk fungerer, og så var det bare det. Så valgte vi at fortolke det, det kunne man så putte noget dansk ind i, noget natur og teknik i ind osv. Men vi prøvede at sige at vende det om og sige, hvis vi, der så lidt skov i Danmark, folk er så lidt relateret til skov i Danmark, så hvis vi vil have mange skolebørn ud og ikke kun i 5. klasse hvor de skal arbejde, hvis vi gerne vil have skolebørn ud på mange klassetrin. Så tager vi udgangspunkt i faget i stedet for, hvordan kan vi bruge skoven som klasseværelse for alle skolens fag og så vi det ligesom vi begyndte at arbejde med det vi ikke vidste hed udeskole, men det var jo udeskole, at vi sammen med en lang række forskellige lærere og naturvejledere, udviklede disse materialer som med den ene udviklede vi dansk i skoven, hvad giver mening, hvad kan vi arbejde med meningsfuldt med dansk derude. Med en anden udviklede vi historie i skoven, osv. Det var med alle skolens fag og det var så sammen med en lang række forskellige mennesker og det vidste vi ikke på det tidspunkt, at det var, vi kaldte det brug skoven som klasseværelse eller udeundervisning i skoven, men vi vidste ikke endnu at det var udeskole. Så lavede vi en lille studiegruppe som så begyndte at studere det her og fandt så ud af 2000 eller 2001 at hov der var det der udeskole koncept i Norge hvor Arne Jordet, jeg læste den der bog og blev helt optændt af den hellige ild. Han har skrevet en fantastisk bog der hedder ”nærmiljøet som klasserum” som du skulle tage og læse. Og så havde lige pludselig et teoretisk fundament for det vi gik og lavede for det var jeg egentlig bare min fornemmelse som gammel friskole barn at det her er en god måde at, og hele min baggrund som biolog, som jeg kan det her er der bare behov for nu og særlig, ikke engang på det tidspunkt var, der var halvdelen af skolerne der havde internet, mobiltelefonerne var ikke særlig udbredt, men jeg havde bare en fornemmelse af at det bare ville blive nødvendigt for børnene, at i skoletiden også at arbejde ude i virkeligheden, fordi

man som, ja da jeg var lille var der ikke andet end virkeligheden at være i, men det er der jo i dag. Og min fornemmelse var på det tidspunkt det kunne blive meget nødvendigt for mange børn at blive revet væk fra skærmene og ud i virkeligheden for at oplevet den, hvis du overhoved skulle have et stativ at bygge skolens fag op på, for skolens fag afspejler jo bare virkeligheden, men hvis man ikke er ude i den, hvis man er i institution hele dagen, og derpå på alle mulige internet baseret medier, så er det rigtig svært at forstå at vand løber ned af og undrer sig over hvorfor de ting sker derude, altså undrer sig over hvordan trækker vi kloakker, eller hvorfor vinden blæser eller alle de spørgsmål man er nød til at stille sig selv og undrer sig for at have lys til at lærer skolens fag. Så det var det der, at vi så til Norge og så hov der er en mand der har sat sig ned og har hele det teoretiske fundament for det vi egentlig går og lærer, fandt vi så ud af der. 1½ år efter og begyndte så at sige så kan vi være med til at promovere ham og promovere ideen og det var så parallelt egentlig med Rødkilde projektet, den forskningsprojekt der blev lavet på naturklassen på Rødkilde skole. Jordet definition var så lidt bredere, at man så sagde det både natur og kultur, det er kun naturen deroppe. Det også i byens rum og kulturens institution. Så har vi arbejdet med det siden og i 2006 lykkedes det os så at, så fik vi samlet penge sammen og skabt den der hjemmeside der hed ”udeskole.dk”. Hvor vi så lagde alt den teoretiske viden, så vi havde ”skoven-i-skolen.dk” og ”udeskole.dk” og nu har vi så smeltet de to sammen til et site.

Har du oplevet frustration fra lærerne, at de i starten ikke kunne se det, alt det her med udeskole? Har de haft nogle psykiske barrierer til at flytte undervisningen udenfor?

- Mange af dem vi har haft kontakt til gennem tiden har jo være ildsjæle som selv synes det her var knald sjovt, så de er jo gået ind meget nysgerrigt og har arbejde med hvordan kan vi gøre det, hvordan kan vi udnytte det selv og ønsket sig flere ideer og mere materiale, men hvis jeg har været ude et sted hvor en skoleleder har sagt hele skolen skulle arbejde med dette her, så har jeg oplevet at nogle af lærere var vilde med det og nogle af lærere synes det var svært, hvordan skal jeg tænke håndarbejde, altså have svært ved lige at tænke deres fag ud eller engelsk ud, hvordan gør jeg det. Men jeg har også oplevet hvis de gik ind på præmissen om at man prøvede at forsøge at det kun var når de, altså at det var de antal gange de havde lyst til, at så folk egentlig gået på med krum hals, men der er helt klart barrierer hos nogen lærere i forhold til det og særligt hvis de tror det her kun er for fjelddræve og spejdere ledere, eller hvad man kan sige. For det er det jo ikke, det jo naturligt for alle fag, kan man sige, alle fag har jo en forankring ude i virkeligheden, så det er en naturlig ting der finder ud inden for sit eget fag,

hvor er det så. Der er jo sprog fag hvor man arbejder med at lave turist brochure for Frederiksberg, for eksempel her på Frederiksberg jeg ved der en skole hvor de arbejder med at lave, børnene lave en brochure på tysk for de turister der kunne komme til Frederiksberg. Det betyder de både bliver nødt til at lærer seværdighederne at kende og de skal så selv skrive om dem på tysk for eksempel, for at formidle det videre eller det kunne være på en mobil app. eller, så på den måde er der jo masser af det handler jo bare om en tænkning, det handler om at tænke anderledes. Det jo ikke sådan at der er nogle fag som ikke har rod uden for skolen, det har de jo alle sammen. Derfor er der jo en barrier i mange lærere og jeg tror især der er lige nu, hvor man føler sig presset af lockout og hele den der proces der omkring, nye timerregler og alle de der ting og så føler man sig også presset af skolereformen, jeg tror man får. Jeg tror det bliver svært det næste år indtil man er begyndt at finde ud af hvad', få sine ben i den nye virkelighed og så håber jeg på folk kan begynde at tænke kreativt ind i det. For det er jo, de fleste lærere tænker jo af sig selv kreativt, de skal, altså de tænker jo, de elsker deres, de fleste lærere elsker jo deres fag og har lyst til at, samler viden ind og plukker ud og sætter det sammen på deres egen måde, til deres egen materialer og på den måde tænker jeg det jo en stand af mennesker der er vant til at tænke, men mange har bare glemt, kan man sige, uderummet, det har jo ikke de her tanker vi bygger på de jo ikke nye tanker, de jo Piaget og Hume, de jo alle de gamle læringsteoretikere der siger, jamen man skal altså, læring by doing, altså man er nød til at arbejde med det teoretiske, men også det praktiske og man kan sige man ser på det de resultater skolen levere, hvor en del børn går godt igennem men der er også mange som kan, som har fået læst teksten hen over hovedet i 9 år og de har intet fået med, fordi det ikke er feset ind, de har aldrig lade sig engagere, det er både skolen, men også forældrenes skyld, men der er det altså på tide man finder nogle andre veje. Altså man supplere den almindelig undervisning med nogle andre løsninger, det er også en udfordring til læreren, til de lærere som ikke er vant til det.

Har du overvejet, fordi det næste år kunne blive svært, at promote hjemmesiden mere? gå ud og sige i kan gøre det her i stedet for de skal komme til dig?

- Vi går jo ud hvis vi kan i medier, men vi kan jo ikke gå ud på alle skoler, det jo ikke muligt, men vi går ud i medierne så godt som vi nu kan komme igennem, og så ind og pres, for vi sender nyhedsbrev ud hver 14. dag med ideer til hvad man kan lave, som folk bare kan melde sig til og vi prøver at komme i folkeskolen og de forskellige blade. Det er jo sådan vi kan gøre, så. Vi har jo også 65.000 om måneden der går ind og henter materiale inde på

hjemmesiden, så der er jo ikke helt få, der jo nogle mennesker som bruger dem. Altså unikke brugere, men det kunne jo fint være meget mere, og vi kunne, vi håber også igennem, vi har lavet nogle kort hvor man kan, vi håber at skabe, men det er også med et overskud, fordi vi er relativt få, at få skabt noget community omkring, hvor man siger hvor man begynder at dele materialer og ideer mere, altså det kunne jeg godt tænke mig, vi har jo lavet det her kort hvor, så hvis man bor et eller andet sted, så kan man lave et materiale som man skriver ind i en formular og så kan man knytte det til et sted i nærheden af sin skole. Det kan bruges både lokalt på skolen at de forskellige lærere ligger materialer ud omkring skolen, ved den statue eller ved det store gamle træ eller nede ved havne, har vi lavet det og det, og så via kortet kan man så søge på fag, klassetrin, sted og årstid, men naboskolerne ville jo så også kunne kigge med og så bruge de der materialer eller man ville kunne gå ind og søge og se, hvis jeg har lagt noget ude ved kysten så kan både mine naboskoler kigge med på det, men hvis jeg går ind og søger på kyst så kan jeg også få alt hvad der ligger om kyst på de 7000 km kyst vi har i Danmark, så der er mange indgange via kortet og mange muligheder for at dele det her materiale. Det kan så også søges, man kan søge på det via vores søgeværktøj. Jeg håber vi kan for promoveret den del også, hvor man sådan går ind og deler ideer, vi som sagt kun på vej og der er masser der er behov for. Det er i hvert til fald synd at den dybe tallerken skal opfindes flere steder, på en gang, hvis man kunne dele det med det samme, så hurtigt få skab sådan en turnover omkring udvikling og viden, altså så ideerne hurtigt kunne blive delt, videreudviklingen og få gjort det endnu bedre andre steder.

Kan andre end lærere ligge noget op på denne side, på kortet? F.eks. naturvejlederne, andre?

- Ja de kan også, alle kan. Det har to funktioner det her kort, man kan dele materialer og det i form af undervisningsforløb, faglige forløb eller bare aktivitet ideer, som for eksempel byg en pilefløjte eller hvordan bygger jeg en bro, så sådan konkrete ting som der ikke er tænkt fag på og så det faglige undervisningsforløb. Og så kan institutioner også få prikker, så naturvejledere, altså vi har kaldt dem mennesker og steder, men de hjælper rundt omkring skolen, lige nu er der naturvejledere, jægere, biavlere altså nogle forskellige, som har hver deres kategori og så kan man klikke dem til eller fra og se dem man vil og også andre udeskoler det er så dem der ikke er så mange af prikker på endnu, men de skal også komme på, men fordi jeg tror sidemand's oplæring er noget af det aller stærkeste, altså hvis man har en skole i nærheden som arbejder med det og for lov til at gå med en dag sammen med dem

og i det hele taget have dem som sparringspartner det tror jeg er guld værd. Fordi lærere er dem der er aller aller bedst det til her, fordi de har fået det til at fungere. Altså det jeg har lært rigtig meget af i hvert fald det er bl.a. der ligger 5-6 fotoreportager på hjemmesiden, hvor jeg bare er taget med en skole ud en dag med nogle lærere jeg vidste var dygtige til. Det kan man også gå ind og læse om, bare fra morgen stunden, om hvordan samler de, hvordan forbedrer de børnene når de går ud. (*Så der ligger også det praktiske?*) Der ligger masser af praktisk. (*Det er grunden til jeg skriver dette speciale, jeg tror det praktisk set kan være svært for nogle af lærere og de ikke kan. Jeg tror nogle af lærere har svært ved at overskue at skulle have 28 børn med ud i en skov eller i et natur område, som en eng, og så skulle styre dem, og lave en eller anden undervisning, men jeg tror også de handler om de ikke er vant til det. Jeg har nemlig også overvejet det at man skulle have nogle sparring partnere som kan vide noget mere, som har lært at rumme det, for eksempel naturvejlederne og naturskolerne der ligger rundt omkring i landet er jo vant til at skulle rumme børn, så hvis man lavede noget samarbejde den vej rundt.*) Men det er der i hvert fald, det er der allerede en masse samarbejde hvor netop naturvejlederne kan komme ud på skolen og undervise, går med lærere ud, der er alle mulige forskellige skabeloner for enten kan lærere bare komme ud på naturskolen, men der er det så vigtig at lærere, at man har aftalt et forløb, at lærerne allerede har forberedt eleverne på den inden man er taget afsted, man arbejder lidt med den inden man kommer ud, så de er zoomet ind på det de skal lærer, hvis de virkelig skal have læring ud af det og så kommer til naturvejlederen, og så arbejder lærer og naturvejleder sammen om det derude. Så tager de hjem igen og bearbejder det, så kan de virkelig, så for elever virkelig meget læring ud af det. Hvis det bare er en parentes i, hvis læreren er ligeglad ude på naturskolen, og aflevere eleverne og stiller sig ned og ryger cigaretter ned bagi, mens naturvejlederen laver noget og så går de bare hjem igen uden at bearbejde det, så er det påvist, Trine Hyllested har påvist i sin ph.d. at så får de ikke nær så meget læring ud af det, eleverne. Så det man kan sige med udeskole, der tager læreren læringsansvaret på sig også selv om man går ud fra skolen og uanset om man er sammen med et andet menneske som tager en del af undervisningen eller det læreren selv der står for undervisningen, der ligger massere af praktiske ideer inde på hjemmesiden, jeg skal lige vise dig noget der hedder viden om udeskole og under det er der udeskole teori, udeskole praktisk og udeskole forskning. (*Ja, den har jeg set*) så i praktisk der ligger der en masse ideer til eller artikler om hvordan organisere du udeskole, hvordan sætter du det i gang (*okay, så i har prøvet at få alle sider med*) ja, ja. Men så ud fra det har vi så

senere lavet denne her som også ligger der, ude på hjemmesiden, men er sådan er Pixi-didaktik, har vi kaldt den, altså en meget lært læselig didaktik, som egentlig handler om hvordan arbejder, den er for lærere. Altså hvordan kan du arbejde ude med skolens fag. Der er definitioner, skolen uden mur, hvordan kan man tage kontakt til og kortlægge alle de lærings arenaer der er omkring ens skole, og det jo både folk man an engagere ind i skolen men det er også folk man kan tage ud og besøge, hvor er det at være udeskolelærer, altså alle mulige ting med at være to, ta' forældrene i ed, hvad din ansvarsopgaver osv. Det så meget udeskolens klasseværelset og hvad for nogle forskellige steder man kan tage hen. Rammer, rutiner og udeskole klasseledelse, så altså det er rigtig mange organisering af en udeskoledag, arbejder i grupper, altså hvordan man for, rigtig mulige sider, af udeskolen, hvordan for man reflekteret og evalueret dagen, hvordan planlægger du en skole i din årsplan osv. Så der er meget didaktik i det her og denne her er blevet udgivet nu 14000 eksemplarer og den giver vi faktisk gratis væk. *(Okay, må jeg få en, men det vil sige den giver i også til lærere og sådan nogen, men jeg har set, i har jo materiale liggende som man kan bestille og netop til forskellige undervisningsforløb, så der er jo ikke)* altså undervisningsforløb, dem henter du direkte på nettet, dem bestiller man ikke, og så har jeg forskellige bøger. *(det er jo en rigtig spændende hjemmeside, i har gjort det meget nemt tilgængelig, man skal bare tænke tanken og søge på nettet, så finde man den rimelig hurtigt hjemmesiden og så kan man bestille det hele hos jer hvis det skulle være, så man behøver nemlig ikke at genopfinde den dybe tallerken)* og man behøver ikke, alt kan faktisk hentes direkte ned, man behøver ikke bestille særlig meget, altså hvis man have den i fysisk papir form, så kan man, ellers kan du tage den ned som pdf-fil, så du kan faktisk få det hele. Denne her lavet vi i forbindelse med skolereformen, fordi vi vidste skolereformen kom, holdt vi en konference den 17. januar i år, sammen med naturvejlederforeningen og udeskole.net og friluftsrådet som handlede om hvordan kan naturvejlederne spille aktivt ind i udmøntningen af skolereformen og hvordan kan naturvejlederne understøtte udeskolen ordentlig, men den har jeg desværre kun et, det er deres normale blad men det blev så til et, en slags konference sammendrag, ideer til hvordan, hvordan forskellige naturskoler gør det og simpelthen et idekatalog til hvordan man gør det. Hvad kan de ting jeg snakkede om før, altså hvad kan naturvejlederen gøre? Både lave skole og natur ture, men også sparring med lærerne, kurser, men også deres naturkende, så det er også en anden vej, men jeg har desværre og kun en af dem, men jeg skal prøve at få fat på nogle flere, hvis du er interesseret så kan jeg prøve at får fat på et til dig også. *(Det må du*

meget gerne det kunne være rigtig lækkert, den er absolut det jeg gerne vil fokusere på. Bl.a. det med linket mellem naturvejledere og lærerne) der kan du finde rigtig meget her, der er ligesom tænkt, der er blevet tænkt en masse tanker både før vi lavede konferencen og men også under konferencen. (Så det er blevet tænkt en hel masse gode tanker omkring alt det her med udeskolerne og der blevet sat ting i gang) Ja der er tænkt meget om alt muligt, men der er også en stor opgave at løfte, kan man sige, men nu er undervisningen ministeriet også lige pludselig med os, tidligere stod vi. Jeg startede med at skrive breve til Bertel Hoder i 2002 eller 2003, hvor han sagde fin ide gå bare i gang, men pludselig har undervisning ministeriet skrevet det ind, det står ikke udeskole i skolereformen, men der står mange af de ting vi arbejder med. Mere bevægelse, anvendelse orienteret undervisning, open skole og så videre. (De slettede reglen om man skulle bruge 50% af undervisningen i klasselokalet. Man kan flytte hele undervisningen udenfor hvis man har lyst, bl.a. den har jeg lagt meget vægt på, det tror jeg er rigtig godt at de ikke er strammet af regler på den måde) med udeskole tænker vi altid inde-ude-inde eller som vi også er i gang med skovskole, altså at der hele tiden er den der bevægelse. At man har noget forberedelse, at det er et eller andet man arbejder med i folkeskolen, så man bare har fundet nogle aktiviteter som anskueliggøre læseplanens intensjon, hvor eleverne næsten selv kan erkende, at de kan gøre det her. Kan de få nogle af de erkendelser selv kropsligt, som de skal lære teoretisk og så går man så hjem og reflektere over det og finder ud af, åh det var sådan det og sådan. Og så er det man har meget forskning der viser at når man har den der teoretiske demission og den kropslige demission og så den personlige oplevelse, hvor man har noget sansning og billeder på det, så husker man meget bedre hvad man har lært, det er det gamle Grundtvig for 200 år talte om, man skal lærer for livet og skolen, altså ikke for næste eksamen, men man skal lærer, altså den læring man skal have skal være en dels af ens oplevelses del, der er en teoretisk artikel som jeg godt kan anbefale, af Kjeld Fredens hvor han skriver noget om det der med at vi lærer igennem oplevelser, handling og forståelse. Han har de der tre huske knager, som han hænger ting op på. Den er direkte oplevelser den anden er der hvor vi arbejder selv og handler og den tredje er så refleksion altså den teoretiske forståelse, at vi forstår teorien bag at vi ved helt præcis hvad det er det handler om, og der skal lærerens faglighed virkelig i spil, men lærerrollen bliver bredere, man kan ikke nøjes med at være dygtig til faglig, man skal også være dygtig klasseleder, man skal også kunne tænke, hvordan kendes et lokal område. Hvordan kan jeg bruge og finde der her aktiviteter hvor elever arbejder anderledes, så man ikke bare læser og

kigger på tavle, men hvor de også selv arbejder fysisk med rumfang eller med at interviewe eller med fag altså med spillene eller alle mulige spændende, for så går de ind og reflektere igen, og for det bygget op på det teoretiske, så for mig at se at der et stort potentiale i det her, men det kræver jo også, jeg tror der også ligger, de lærer som har været vant til den her ligger der ikke noget problem, de lærer der synes det er svært der ligger også, der skal de udvikle sig kan man sige, men når man så først har lavet en årsplan med det her, og så skal lave den næste så vil det blive lettere at sige, og hvis man reflekteret over det i første omgang, hey det har var rigtig godt det går vi videre med, det her var ikke så godt det gør vi anderledes, og så synes jeg man skal tage de snakke, at der absolut ikke nogen der siger man skal ud hver eneste uge eller som der egentlig ligger i udeskole grundbegrebet, man kan starte ud med 4 gange om året, sige så det er vores første skridt. *(Altså at man tager det to skridt af gange for at være sikker på at man ligesom kan overskue det, det tror jeg er en rigtig god ide, tak det lyder rigtig spændende).*

Appendix 6

Henrik Søfeldt Jørgensen – Naturleder på Hersted Høje Naturcenter

Hvor længe har du været naturvejleder? Hvor længe har du været på denne naturskole?

- Jeg er uddannet i skoven, jeg har været skovløber i 15 år eller sådan noget der og da vi så bygget centeret her blev jeg spurgt om jeg ikke ville være den der står for det. Centeret her det har været her i 10 år her til september har det 10 års jubilæum, så det jo lige denne her måned. Og jeg har været her for starten, og så senere hen blevet uddannet som naturvejleder. Man kan jo først blive naturvejleder når man har en stilling, som berettiger en til at tage uddannelsen.

Hvilke årgange kommer mest herud?

- Hvis vi kun skal snakke skoler, for vi. Der kommer jo ca. 45.000 gæster her om året, men det kan være alle mulige forskellige, altså i morgen kommer der nogle firmaer, to forskellige firmaer der skal have noget, sådan noget firma arrangement herude med noget teambuilding og sådan noget, der, det laver vi også. Så kommer der jo private der holder deres fødselsdage og sådan noget, de jo også en del af de 45.000, så kommer der en hel del institutioner, og så kommer der de her skolebørn. (*Det er mest skolen jeg er interesseret i*) skolebørnene er jo nok de, hvad skal man sige, det er nok de 3/4. nej det er det nok ikke, der er en stor gruppe, de 3/4 af dem er nok skoler og institutions området. Så er det måske halvt af hver der er skoler og halvt der er institutioner.

Det er alligevel en del. Hvor tit er det så?

- Det er gerne hver dag, jeg har jo sådan. Jeg kan lige se hvad der har været der i dag af skoler, hvad har vi i dag? Vi har den 10. eller den 11. (*det er den 11. i dag*) der har så kun institutioner i dag, (*men når normalt er der begge dele*) det er der som regel. Ja, da er så skoleklasser næsten hver dag. Forskellen fra Uffes sted og fra det her sted. Det er at det her er ikke sådan en traditionel naturskole, hvor man tager folk i hånden og går en tur med dem.

(Afbrydelse af kollega)

- Hvor kom vi fra (*hvilke årgange det var og hvor tit de er her?*) Ja. Når vi så snakker skoleklasser så er det mest indskolingen og (*det er op til 3. klasse*) ja, 3., 4. 5. klasse, ja, så det er indskoling og mellemtrin. Nu er det jo selvfølgelig lige en 10. klasser der kommer der, men altså det er udskolingen, det er ikke dem vi har flest af.

Er der bestemte typer lærere, der er?

- Ja, det er det (*hvilke?*) men det altså lærere der er sikre i deres undervisning kan man sige, og ved noget om hvad de vil undervise i. der har været typer som, nu hvor vi snakker Uffes naturskole deroppe, Peters Spurgsgård, der har været lærere derovre, som aldrig er kommet herover, der kun er kommet ovre hos Uffe, fordi de ikke tuer selv eller kunne ikke eller ville selv. Så det er lærer der, der er hvert fald engageret lærere, lærere der ved hvad de vil med deres undervisning. Det er jo ikke sådan at jeg kan tage alle de her mange skoleklasser, normalt har en normal naturskole, jeg tror Uffe havde 3000 besøgende om året og vi har 45.000 det er godt nok ikke skoleklasser alle sammen, men jeg kan jo ikke tage dem alle sammen i hånden og være naturvejleder for dem. Så det er selvhjulpent, de skal være meget selvhjulpne. Vi står for rammerne og så skal lærerne selv stå for undervisningen. (*Så det er mest faglærere, altså dem der underviser i natur og teknik.*)

Støtter/understøtter du når lærerne er her?

- Ja, altså, det kommer an på hvad de vil. Jeg prøver at understøtte alt det jeg kan, vi prøver at lave nogle undervisningstilbud til lærerne og vi vil prøve at få engageret lærerne, så de nemmere kan stå for undervisningen. Og der sker en hel masse her for tiden med hensyn til det her skolereform (*hvad kunne det være for eksempel? Nu snakker du om det her til lærerne, altså laver i kurser?*) ja, vi laver alle de kurser vi kan for, men det er ikke noget lærerne har efterspurgt. Det er det ikke, vi vil rigtig gerne lave alle de kurser som kan engagere lærerne herude og kan give relevans for deres undervisning, men det har ikke været efterspurgt. (*Okay, men i vil have tiden til det, hvis det blev en efterspørgsel*) ja, det ville være noget vi ville prioritere, det er sikkert. Og jeg har lavet sådan flere undervisningsforslag til lærer, med at de kan bruge matematik og geografi alle sådan nogen forskellige fag i skoven som ikke nødvendigvis behøver bare at være natur og teknik eller biologi. Det er svært at få lærerne i gang og det, jeg prøvede her på stedet, eller vi prøvede her på stedet ligesom at sparke det i gang inden skolereformen, under skolereformen, nu her under skolereformen, men jeg tror altså det, det skal, altså det er ikke gået godt, indtil videre. (*Det er ikke noget de har taget til sig*) de har ikke taget det til sig, men det er måske lige så meget med at de skal selv finde deres egne ben at stå på, er jeg ret meget, ret sikker på at det er derfor. De skal lige selv finde deres egne ben i denne her nye skolereform, før de selv kan finde ud af hvordan skal vi agere.

Hvad er så vigtig i forhold til den måde samarbejdet med skolen organiseres?

- Indtil videre har det meget været sådan at vi står, hvad skal man sige, for logistikken omkring en tur i skoven. Sådan at læren kommer med sine elever og så har vi materialerne de skal bruge til den undervisning de skal have i skoven. Sådan så hvis de skal bruge kompas eller hvad ved jeg, måle udstyr på den ene eller anden måde eller bøger eller sådan noget i den stil, så har vi det her på stedet og så for de det udleveret her og så aflevere de det her igen. Så de slipper for alt det der logistik og det hvert fald institutionerne har taget rigtig meget til sig, fordi de synes det er rigtig meget nemmere for de, når de skal en tur i skoven, at alt det er logistik omkring en tur i skoven, er noget vi står for. *(Det er også en god ide, så er det også samlet et sted)* så er det samlet et sted og de behøver ikke tænke på, har vi nu husket, *(og hvem har lige brugt det, ligger det det rigtige sted)* ja alt det der. Er knivene skarpe og alt sådan noget der.

Er der andre ting der forhindrer dem i at komme herud?

- Ja, transport er oplagt. Vi har både, dem der er hovedbrugere herude der er jo Albertslund, Glostrup og Frederiksberg. Og transport er et stort problem det ville jo være nemmere hvis der lå en S-togs station eller et eller andet lige her foran som der er i Hareskoven for eksempel eller andre steder, så transport er et stort problem og så selve den der kontakt mellem lærerne og stedet her, synes jeg heller ikke fungerer her 100 % optimalt. Hvordan det kan blive bedre, det håber vi på, specielt med denne her nye skolereform og så med hensyn til nu kommer der en naturvejleder der bliver ansat på stedet her, som bliver ansat af Glostrup og Albertslund kommune, som så lejer sig ind på stedet her det vil give det et løft også. *(Ja, okay, så der bliver en mere, som kan formidle noget kontakt.)* Som for eksempel, altså den der naturvejleder som bliver ansat her, jeg har jo før sagt at mit kompetence område der var her på naturstyrelsens areal, det var ikke min opgave at tage ud til skolerne og reklamere for stedet. Jeg kunne gøre det på mail og nyhedsbrev og sådan noget der, men jeg kom ikke ud til skolerne og fortalt noget om stedet. Det kan dette vedkommende jo gøre. Tage til lærermøder og sådan der og fortælle om stedet og få engageret lærerne på en anden måde. *(Så det er den person de søger som skal starte her fra 1. december)* for eksempel, ja. *(Det var da en god ide, så der ligesom bliver en tættere kontakt, skal den person så også styre den anden naturskole?)* Nej, for den anden naturskole er nedlagt. *(Fuldstændig, det skal slet ikke bruges.)* Alle tingene er flyttet herind. *(Huset kommer bare til at stå tomt)* huset skal være, hvis vi kan leje det ud

til en børnehave, men hovedhuset, der hvor Uffe boede, bliver revet ned. *(hvor er det ærgerligt)* der er svamp i så det ville koste flere millioner at renovere det, så *(det ligger bare så dejligt)* ja, men selve naturskolen prøver vi at leje ud til en børnehave. *(Det lyder som i skal have store forandringer her)* det sker der, ja.

Ville i have kapacitet til at få flere klasser herud?

- Ja, vi har 3 hovedbrugere nu, som er de der Albertslund, Glostrup og Frederiksberg kommune. Som betaler til stedet, de betaler for at få deres skoleklasser herud. Stedet er egentlig bygget til at der kan være 5 hovedbrugere og hvis den her skolelærer eller denne her naturvejleder der bliver ansat her, skal have. Jeg siger ikke at hun eller han kun skal have det samme som Uffe havde, men hvis hun nu har det dobbelte eller han har det dobbelte. Så der kommer 6000 tusind, det kan vi sagtens rumme, det er ikke noget problem. *(Det er jo godt at hører).*

Har du kunne mærke forskel fra da i startede op for 10 år siden til nu, med hensyn til brugere?

- Nej det synes jeg ikke. Da vi startede stedet der havde vi en hovedbruger mere, som var Københavns amt, men så blev amterne nedlagt, men den gang var det meningen at de ville have gymnasium klasser her, fra skolerne herud og det havde de bare ikke tid til deres. De har ikke åbenbart den samme, hvad skal man sige, planlægning så de kunne tage en dag ud her, deres læseplan var sådan her. Der kom stort set ikke nogen gymnasieklasser, så de kommer i hvert fald ikke. Dem har vi mere eller mindre opgivet. Så kommer der mange af de her indskolingsbørn og mellemtrin, men vi prøver også at lave nogle undervisningsforløb som er, som sigter på udskoling. *(Hvad kunne det være for eksempel?)* Hvad tænker du på? *(Hvad har i sat i gang i forhold til udskoling?)* vi har lavet nogle specifikke undervisnings forløb der er møntet på det der udskoling i alle de her forskellige fag. *(Okay, hvordan har skolereformen påvirket jer? Den har vel påvirket jer på en eller anden måde)* jo, jeg kan ikke rigtig mærke nogen forskel endnu. Jeg kan mærke den forskel at før der kl et, så var der jo tomt for skolebørn, de skulle hjem fra skolen på det tidspunkt, det skal de ikke mere, skoleklasserne bliver her noget længere nu, men det er jo fordi de har fået en længere skoledag. *(Så det er det eneste foreløbig)* det er den eneste forskel jeg kan mærke. *(Det var heller ikke meget, man må jo håbe på der kommer noget mere når lærerne begynder at vænne sig til)* ja, jeg tror at, stadigvæk er det sådan de ved ikke hvad de skal gøre derude. Og mange af dem er måske sådan lidt. Det var også noget der blev presset ned over hovederne på dem. Så det kan godt være de står med hænderne over kors lige nu og venter på hvad der sker *(det gør de også,*

helt sikkert, det kan man også mærke på dem. Det er også derfor at speciale jeg skriver, det håber jeg på kan blive et redskab der kan hjælpe dem. Få dem lidt på nogle anderledes tanker måske, fordi jeg er skovbruger, jeg er ikke lærer overhovedet.) Ja, og det er også mine begrænsninger, jeg er skovuddannet og naturvejleder og ved noget om natur og ved noget om skov, men jeg kender ikke så meget til læseplaner eller delmål for en 7. klasse og alt det der, der aner jeg ikke rigtig noget om, så det kunne være godt at få en skolelærer ind, jeg har nogle jeg samarbejde med. Det er ikke sådan at jeg sidder i min egen lille verden og kukkelurer, jeg har også noget samarbejde med Albertslund, Glostrup og Frederiksberg, hvor vi laver nogle undervisnings tilbud sammen med dem. Hvor jeg har noget lærerkompetence indover som kan fortælle mig. Jeg tror det bliver meget sådan i fremover, at det der hedder den gammeldags naturskole den uddør, det tror jeg. Det som Uffe han lavede, hvor han havde forskellige ture, som hed en rævetur og en sportur og sådan noget, og fortalt lidt om hvad han synes var interessant og man kunne komme ud og se hans hund arbejde og sådan noget der. Det tror jeg er sådan noget der falder væk, fordi jeg tror simpelthen at lærerne de vil have at de kan vinkle nogen bokse af, hvor de kan fortælle at nu har de haft om geometri i 5. klasse eller sådan noget der. Det var det vi lavede i dag. Biologi der havde vi om kredsløb, det er denne her vi kan vinkle af. Sådan noget der og det skal gøres meget tydeligere for læreren, at når de kommer herud så er det det og det i deres læseplan de bliver undervist i og sådan har det aldrig været før. Men sådan tror jeg det vil blive efterspurgt. *(Okay så i skal også have en med en kompetence som kan hjælpe jer i den retning. Det bliver ikke nemt at finde.)* det bliver ikke nemt at finde, det skal være en der er skoleuddannet på en eller anden måde, synes jeg. *(Det skulle helst være en skolelærer, der også er uddannet i skov og natur)* det findes, der er mange kvalificeret. *(Det kunne jeg godt forestille mig, det er spændende. Det er sådan et helt nyt projekt i skal starte op)* jo det her er en hel ny stilling, men jeg tror også det er den vej naturvejledning vil gå, det er ikke bare mere at man tager en, måske for mindre klasser og for institutioner hvor de vil have en tur, en for sjov tur i skoven. Det tror jeg bliver meget mindre af, jeg siger ikke at de ikke lærer noget af at de har været ude hos Uffe og har fået, men det skal pindes meget mere ud og forklares læreren det er det her og det her som står i jeres læseplan som i bliver undervist i dag.

Ved du om dette her er et forgangstilfælde, den måde i kører naturskolen på i forhold til andre steder?

- Det er det. Der er ikke mange steder der kører det på denne her måde. Der er det meget den gammeldags type med naturvejleder og det er også det, der er rigtig mange naturvejledere der rigtig vil det der. Det kan også være jeg ikke har ret, men jeg tror bare det går den vej der. Specielt også hvis du skal have andet end indskolingen til at komme ud. Så bliver du nød til at have noget mellemtrin og noget udskoling, så bliver der nød til at være noget mål og noget forklaring på hvad det er de bliver undervist i når de kommer, at det er det og det de kan bruge det til.